Контрольный экземпляр

Массо-а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРЛАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ [illegible] ([illegible]). | [illegible], 17 февраль 1972 шу. | Мах 2 кап. | *Газет арадувла 1923 шера дени*

Бурув сихагlа тох

Пятилетка [illegible] шера [illegible] [illegible] хьалха [illegible] кхьахьегамо вахте оттийна Грозненски бурунгахара [illegible] управленин бригадаша хьалха латтачарех я бурундетта мастер Чальцилов Григорий Данилович куьйгалла деш йолу бригада. 14 февраль тlе кхочуш дина цо уьш шера [illegible] хьалхарчу шина беттан февраль беттан задани. Шина бетта задани соьгlа тlеттlа 20 метр гарта бурув.

Грозненски бурув [illegible] бахкий управленехь хьалхара кхьахьегамна бригадаша бурув детта мастер [illegible]. Магистральни бурув детта бригада. № 56 бурувна скважинехь 5 эзар метр бурув тохна я цо. Ухх шера [illegible] геологически хьаламехь 876 метр бурув а тоха [illegible] бутт хьалха кхочушдина цо пятилетан [illegible] шеран хьалхарчу [illegible] задани.

И. [illegible].

ЕЗА САЙРЕ

Социализм хьалхьа тlаьхьа американски агрессорийн дуьхьала къийсаме йолу ялх [illegible] Вьетнамехь халкъа дошна баьхкинарг машен [illegible] куьйгала Централни Цlагlа глабеевнаиш москвичаша. Тоьдина а шина дlадоладения цо хилларц, советско-вьетнамски доттагlалла общество уккалг [illegible] сайре хьи «Тит» [illegible] шера [illegible] дуьхьалдина.

Бетта календарагlа шерхаьча шеро къахьехх вьетнамски дьиттам тlе бlаьста хаам. Цо цlай [illegible] хьалха дазьгаш итог ен, дlато йолчи ханна [illegible] уттарц lаьнал да. Дlалахача шера Вьетнама хьалха гlазкой парте куьйгала вьетнамски халкъо нерlгlатан лоlами баьхна долчи туьпала къонсам доьттабе цо leш, хьинаш [illegible] хьалха а хьийтиг, [illegible] богабаь боьлам [illegible], хьугьлй керла предприятеш. Цу къовьеза хьйнав общества Централни правлени председателаа Советски Союза Турпала а Вьетнама Къахьегамна Турпала а СССР летчика-космонавта Г. С. Титова.

ДРВ къахьегамхочера Кхуабела Вьетнама патриотски [illegible] тхьоме ДРВ-ана дуьхьала, Къуабlа - Малхбоален Азе кхьача халкъаша дуьхьала кхраман тlатурсаверц провокаций лелаерш политика дуьш йола лаьма хьо [illegible]. Керла шу дуьйъала дуьхьал къовсам доьттабеш йолча Вьетнама патриотсаш баьккха дошна дlабелар советско - вьетнамски доттагlалла Общества коллективни члешаш болча промышленни предприятий, гlишлойн, lалма - толламен лелаерш институтий [illegible].

Гlабеннареш бовзе тlейцнар Советски Союзерча ДРВ посла Во Тхуэ Донга дах къайхьг.

Цо КПСС-а, Советски правительствана, советски халкъа дег тlера баркалл аьлла американски агрессорийн дуьхьала къовсам доьттабеча вьетнамски халкъа доцкхош дарна гlолъьестан дерна, [illegible]. Позиции боьгlалдьелар, Советски Союз вьетнамски халкъа дег тlера доттагlа хилар.

— Шиъзза тхаьш гlеза доьш а, хьалха тlегlа гlола тlокъ, хьанжийнар Къуабехьер Вьетнама Республика лаьтта Советски Союза [illegible] Хо Ши Мина йийрна [illegible] — Бахкарешка болча советски арахь lинарахча уьйлаша дlоьхьала тlа дагац.

Хьина [illegible] [illegible] чекхдаьнтар [illegible] советски халкъий доьзаргахошна сайдаьь — дахкача доттагlалла сайре йоцал а бlаьхкаш.

(ТАСС).

ГlИШЛОШЪЕРИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

СССР 50 шу дуьзча дош сийна къахьегама вахте етта кхе шера плани ухх шера задании хана хьалха кхочушъяра доккхий декхарш тlайцад Нохч-Гlалгlайчен гlишлошъерашна. Шоай торомех бизза пайда а оцаш бlубенна дlадоладаьд цар пятилетка шоллагlа шу.

Цхьайолча гlишлошъеча организацешна къахьегам кхетамца вlаштlехьа а баьккха юкхьанца дене дика дlадоладаьд пятилетка шоллагlа шу. Дlабалача январь бетта тlоагlа шелал етта але а lаш хертlа кийчо ль хилар бакьал доклаш къаьстта дика толлаш далхар «Чечингражданстрой» треста гlишлошъерашна. Бетта цар дир 731,5 эзар сома мах гlишлой-монтажни балхаш, шалан соьгlа даь балхаш хилар ялх эзар сома мах. Iай а хьалл а ритмичне болх бе йиш йолга хьахьеххар цар.

Цига массанена къехкам толаш къахьег СМУ-4 гlишлошъерашна. Цудухьа гlишлой-монтажни балхаш даре январь бетта план 135,8 процент кхочашдийр цар. Цар бизза пайда нийбу гlишлошъеча техникех механизмаш. Гlишлошъерашна lаьна дика кийчо ль хиннай. Цуккагlйолча гlишлошъеча бригадаша шиш сменагlа болх баьб. Шерра пайда нийбу хьалха латтарий опытах, производствана юкъехуьь хердадаш.

Шоай къахьегам шитта кхетамца вlаштlехьа а баьккха дика дlадоладаьд пятилетка шоллагlа шу «[illegible]» треста ПМК-233, ПМК-557, гlишлошъеча механизацих еча управлене коллективаша. Цар дикка тlехкхочашйир дlабалача бетта гlишлой-монтажни балхаш даре план.

Цхьабакьда, дуккхача гlишлошъеча организацешна эсала бу болх. Масала, йоккхагlйолча «Чечнгромстрой» гlишлошъеча управлене кхочашдац ухх шера планаш. Цун цхьа балхан да. Iай болх бара, гlишлошъераш кийчо ца яр. Цулухьа гeнподрагlа гlишлой-монтажни балхаш даре январь бетта план 87 процент мара кхочашъьяц управлене, хlаьта шоай кизаца гlишлой балхаш даре бетта задани 72 процент мара кхочашъьяц. Цу управленена чуйовгlача гlишлой-монтажни управленей коллективех цхьаккха яц январь бетта план кхочашъяь. Из бахьан долаш чахх ца доахаш дисад бlаьн азараш сомий мах гlишлой-монтажни балхаш.

Дlабалача бетта «Чечингушколхозстрой» управлене коллективаша гlадисар 460 эзар сома пачхахьалкхен декхар.

Цу тайпара хьал [illegible] [illegible] ац. Гlишлошъеча организацешна тlадиса пачхахьалкхен декхараш тlера дlа а доахаш дlахо ритмично болх бергболаш гlулакх вlаштlехьбаккхар корттерда да. Къаьстта терхам тlабалийта беза доархlамегlа йола объекташ кьалъяра. Гlишлош хьалъеча материалаш, ахча, къахьегама ресурсаш дуккхача объекташка дlахьа хьежаелга цlондаь дlадаккха [illegible].

Тlехьаьсача гlишлошъеча организацей, ведомствай, управленей куьгалхошна, партийни, профсоюзни организацешна ца хадаш тlахьожам лоаттабе беза пачхахьалкхен плани тlайца социалистически декхараш кхочашдара. Уж декхарийла ба гlишлошъерашта эша хоьхъостал де, цlенхаштта цар болх тоабе, шоай торонех резервакех гlишлошъерашка бизза пайда эцийтан ритмичен цар болх бергбола гlулакш вlаштlехьдаккха.

Укх шера хьалъе еш дукха гlишлош я. Цудухьа хlара гlишлошъечо хетабе беза шийна тlалетта бехктокхам. Бизза пайда оца беза материально-технически ресурсех, сиха хьалъяьлха еза гlишлош, йолча дукхагlа тlаьзза еза материально-технически, къахьегама ресурсаш. Гlишлошъеча техникахи механизмахи бизза пайда а оцаш, вехьа йоле йиш яц балха ха.

Дукха могтигаш нийсу къахьегами производствени дисциплинен телхаш, каст-каста болхлой хувцалуш, балхаш бран йоьлш деш. Уж гlулакхаш ца нийсъдалийтара деша тlахьожам лоаттабе декхарийла ба гlишлошъеча организацей куьгалхой, партийни профсоюзни организацеш. Гlишлошъерашта юкъе беш боле хетама болх цlенхашта тоь а беш, царна эша хьалаш lалашде деза. Ерах ерашта бе боагlа бехк бар дикка дартдоацаш гlулакх да.

Социалистически ахье къалха латтарий моральни материальний бовам совбаккхара болх дикка тоабе декхарийла ба хlара гlишлошъеча организацей куьгалхой. Ях, хьалха латтарий опыт шерра дlа а йоазийташ дикагlйола технологие толлагlйола методаш производствана юкъехаьхьа еза. Гlишлош кьалъяра болх ритмично бара боккха доархlам болаш гlулакх да хала балхашта механизаци яр, болхлошта аккордно-премиальни системагlа кьаьни тоалар, хlара участкера къахьегам lалмаш дарда тlа вlаштlехьбаккхар, гlишлошъерашта материальни lалашо яр цlенхашта тоалар. Цу гlулакхашта беррига шоай терхам тlабахийта беза куьгалхоша, партийни, профсоюзни организацешна.

Гlишлошъерий болх тоабара доархlама да гlишлошъерашта заказчикаштен юкъера, бузнаман чlоагlдар шиш сменагlа болх бергбола гlулакх вlаштlехьдаккхар. Хlара гlишлошъеча организаце коллектива сийлен декхар да пятилетка шоллагlа шера плани тlайца социалистически декхараш тоалла кхочашде.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА

Грозненски «Электроприбор» заводан [illegible] цеха болхлоша чlоагlа доархlаш сий деш я хьоке коммунист электромонтажница Белоусова Людмила Андреевна. Кхо шу соьгlа ю я цо цига болх бу. Цу хоьцача хаьн цний професси дика кара я еъаь «Профессигlа дикагlйола электромонтажница» яха цlи яьхнай цо, доьшо коммунистически къахьегама ударник яха цlи а. Хьинаре къахьегара соьгlа общественни балха тlа а дика дакъалоацаш я. Из а № 3 йолча цеха комсомольски организацие бюро член.

СУРТА ТlА: электромонтажница Л. Белоусова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Мехкдаьттахой гlончий

Дика къахьегама толамаш доах пятилетка шоллагlча шера «Октябрьнефть» НГДУ мастер Чевычалов Владимир Никифорович хьурте латтача гlишлой - монтажни бригада. Цу бригада вlашагlъехи йоккхий промысловой объектиш. Уж эшаш я мехкдаьтта кlож техача мехкдаьттен гази хьаргил а лоьш дlааххийтара. Дуккьал пятилетка хьалхарча шера цо реконструкци йир № 177 йолча скважина сепарацини установкана. Цу балхан долаш йиш хилар керда мехкдаьтта кlож техача № 181, 184 йолча скважинашкара мехкдаьтта хьаьа. Чоалхачерча геологически хьалашка № 181, 184, 218 йолча скважинашкий нефтепроводаш а яха болх бе йоалийтай цо. Гlойт-Корт ахача мотгиге болх цо беш даьтта кхо скважина болх бе йоалийтар. Цигга къахьегама балхан долаш шера план дикка тlехкхочашйир бригада гlишлошъераша.

Уж [illegible] толамаш дош цо [illegible] болх бу цар укх шера а. Соахкарьераш сацна йоккхий промышленни объекташ хьалъеш ба уж хlана. «Западный Гудермес» хьаьна мотгиге 4 эзар тонн тlъорlгlолаш резервуараш мехкдаьтта цара хьалъергаь, цигга хьалъергъй насосни станци а. Кхо соьгlа хlахо гlишлойн балхаш де бригада сепарацинки [illegible] нефтетрубопроводи хьалъера а.

Тlайца социалистически декхараш хана хьалха кхочашдеш а къавосам лоттабеча бригада шина бетта план 119,4 процент кхочашдийр. Уж толамаш кхи тlа айхьа къахьег гlишлошъераш укх бетта. Шоай сменин нормаш шера лаьрхlача 130 — 135 процент кхочашдо цар. [illegible] [illegible] а дукха къахьег сварщикаш Соломатин Алексей, Дубаев Ильяс, царна шиннена а Ленински Юбилейни медалаш еннай. Цигга дика къахьег ба электросварщикаш Салудинов Ровел, Линейко Владимир, слесараш Комаров Павел, Сливний Иван, кхыбараш.

• • •

Къаьстта дика къахьег укх шера Октябрьски бурувтохара бахкий Управлене бурувдетта мастер Давыдов Владимир Михайлович [illegible] [illegible] хьалъерамашкара хьалха лаьтта бригада. Бурув тохаре хьалхайча шин бетта план 12 февраль кхочаш а дь. «Пейу - Корт» ахаца мотгига № 53 йолча скважинана проектегlа тоха лоаш хинна 2950 метр бурув тоха дlайиснар цо. Кхина [illegible] [illegible] Iочухийда хийцари ба бригада бурувдетташ, [illegible] [illegible] мехкдаьтта [illegible] а [illegible] скважина мехкдаьттахошка дlаяла кийчъ дар.

П. [illegible].

Доттагlала кlира

Сохьаи Нохч-Гlалгlай филармони зале бар шоайла шоайки гlулакхаш лелаеча Ленински Грозненски районнашкара беьлка дакалаш.

Митинг хьайййаьр КПСС Грозненски районна хьалхарча секретара Сухоруков Юрий Васильевича.

— Тахан вай шин районна хьалхьегамбой доттагlам тlера дlадоладу. Из хетадаь да укх шера вай баггадоахкаргlолча [illegible] хlалеча цlийна — СССР 50 шу дазонда.

Цул тlехьагlа укхаза гулбеллаш дар шоина а районерча производства хьалха латтараша, куьгалхоша, интеллигенца, [illegible].

Цу районий делегацеш шоайла дlа-хьа ухаргья. Къахьегамхоий шоайла шекьаллаш дергаа партера ветеранашна, lилманхоша, поэташа, художникаша, артисташа цlаьхьарда уттадергаа.

С. ШАВИЕВ.

ДЕНАЛ ЛОХДАЦ

«Грозэнерго» районни энергетически управлене предприятешта юкъе лаьржача социалистически ахье хьалха латтачарех я № 2 йолча Теплоэлектроцентралехи Централни ремонтно-механически заводехи коллективаш. Дlадахача шера йиълагlча квартале хьалхача къахьегама толамий итогаш лахтуш тlехьагlа республиканский Сийлен доска тlа яьхай уж коллективаш. Денал лох ца доддий таш къахьег цар укх шера а. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба электромонтер - релейщик Лесев Григорий, яьйа турбинайн машинисташ Крикорьяни Тамара, Арзвани Апполон, слесарий бригадай бригадираш Рахматулин Изамил, Нехаев Виктор, Котов Владимир, сварщикаш Решетов Юрий, кхыбараш. Цар шоай норкаш масаза а тlехкховчашъю.

Х. СУРУДЖАНЦ.

Товлуш а ховлуш а йоагlа хальхьа Венгре столица. Цкъа кхьа деналь тlаьхха кхы дезал долахча вlалашка дьтув бохаш хьалльача вай хинерча кердача цlенoшкарча фусамашка баха хувш. Хьалдеш латта дукхагlдола керда гlиреаш индустриальни методагlа ду.

СУРТА ТlА: Уйпалота яхача Будапешски районе хьалдеш латт цlенош керда цlенош.

МТИ — ТАСС сурт.

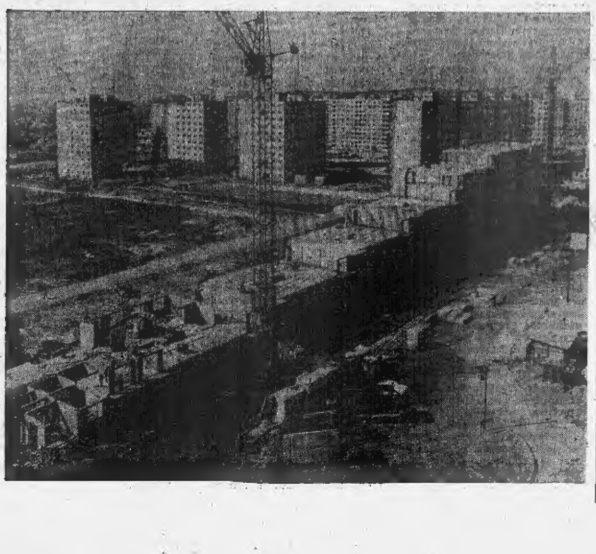

АВТОМАТ—КОА ТlАРА ОАЛХАЗАРАШ ЛЕЛАДЕЧУН ГlОНЧА

Коа тlара оалхазараш лелаеча Ставропольски фабрика цхьан цехе «вахте латт» коа тlара оалхазараш хседарех кхабарех еррига процессашта управлени и автоматически пульт. Шийна ерича программагlа лелаш бойсаннер дизайн е яхийза шоргий йоакхдалга - зlамигайга хьежжа, цо болх бе йоалайелийт доакъар тухса механизмаш, автоматизкий электронасос, вентиляторш. Цо кийсьа шелара сернале, хьалхоттан массана нхьачара йола температура.

Автоматически дистанционни управлене система вlашагlа а оала, бройлерийн цехе, дlахеттальй фабрика керттерча технолога Д. Кучересия чертежеlа. Конструкци чоалхане йоацаш, балха тоьшане я пульт.

Коа тlарча оалхазарий фабрика ворх дах бройлерий цехе вlашагlйоалаш лаьтта аппаратура. Цар оператьй а цl йолча управлене централни пульте цхьан хана йиш хулийтаргья коа тlарча оалхазарашта гlулакх дан шин барашта метта цхьа оператор мотта. Къахьегама оссара укхаза вохlама лакхлургья, хlаьта хlара кходен дола ахча 50 эзар сом хургда.

(ТАСС корр.).

Ставрополь.

САДДАМ ХУСЕЙН ТlАЙЙЦАВ Л. И. БРЕЖНЕВА

15 феврале Иракски Республика партийно - правительственни делегацеца керте латтачунца, Ирака lарбий социалистически возрождене (БААС) парте регионални куьгала Генеральни секретара заместителаца, Иракски Республика революционни командоване Совета Председателя заместителаца Саддам Хусейнаца вlашагlкхийттар КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев.

Вlашагlкхийттача дакъа лаьцар КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева, КПСС ЦК члена, СССР кхьача мехкашкарча гlулакхий министра А. А. Громыкос. Иракски оаглонгахьара цига бар БААС парте регионални куьгала член, революционни командоване член, Иракски Республика кхьача мехкашкарча гlулакхий министр Мурдата Саид Абдель Баки, БААС парте регионални куьгала член, революционни командоване Совета вагарча дешашта йолча бюро член Мухаммед Фадыль.

Дlа юха къамельлаш деча хана вlашиь дагабьлар Гlаргарча Малхбоалеберча хьалах шоашта хетадар. Оагlонаша хоаламболлаш бехке йир lарбий мехкашта дуьхьала Израила дlахо а доттаю агрессе, хьакхийкадир, империалистически сионистски гlаьрахоьй цар американски гlончийн мехтохар, 1967 шера дlалийна lарбий территореш мукъаьхара lарбий пачхахьалкхаш. Деррачача прогрессивни демократически низий ккхьадаьлара гlулакхий хьагlой хlара мехка а керттерча lарбий дуьне юкъе хилар а дагlоахийта, ишашта хетаб хилар.

Л. И. Брежнева могадир Иракски Республика деррига антиимпериалистически прогрессивни низий мехка къаман лоlам чlоагlбора, демократиаци, социальни прогресса новкъа гlолла хо дlадоладдар дуьхьа вlашагlйоала гlорташ БААС парте куьгалхой хилар.

Къайлагlа хlама доацача, доттагlала хьалашка вlашагlкхийтача хана хьийнар Советски Союзан Иракски Республикан юкъера доттагlалле кхьана ловзешан бувзамийн гlулакхаш дlахо лаьрхlалкхара дешаш. Кигга хилар Советски Союза Коммунистически партена Ирака lарбий социалистически возрождене партена юкъера доттагlала бувзам чlоагlдара дешаш а.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ГРЕЦЕИ США-и ПРАВИТЕЛЬСТВАШКА ЯЬ ЗАЯВЛЕНЕШ

Советски правительства тlадиллaрагlа Афинашкарчен Вашингтонерчен СССР посолаша укх денношка Грецен США-и правительствашка заявленеш яьй греческ территоре тlа США 6-ча флота кемашта базаш хьае лаьрхlа хиларца дувзаденна.

Греце правительства теркам тlаберзабьб цу тайпара базаш хьаяр Балканашкен Средиземни форда районен гlулакхаш цlенхаштта кхоххадалийта тарлуш Европерча машарен кхохкам кlаьдбаеш хьаштошта дуьхьала а бола, кхерамe гlа баккхар хилара. Белгалдаьккхар, Советски Союз, Европерча машарах, кхерамзлелах, цхьана гlулакхаш лелаярах йолча Пражски декларацена куьгаш йоаль къоьдлаш мехкаш а санна, европейски континенте дикача лоалахой гlулакхийн машар тlехь пхьана гlулакхаш лелаярен принципаш лерагlа чакхьаккхара тlехьа хоаламболлаш дlаэтта хилар. Цунца цхьана Варшавски Договора юкъе дакъа лоаца пачхахьалкхенаш йоагlаш йола выводаш ца а йиш йолаш яц кхуьхаш доаттабелга. Европера кхьа пачхахьалкхенаш вокхарна дуьхьалъоттаелга, европейски континенте событеш догlаахара ца а хийчадаккхара тенденци хулийтаргa хьаштдолаш йолча цхьана лeладеча гlулакхашта дуьхьаленна шоай кхерамзле lалашъяра хьаьъеха. Хlаьта дуьхьал цу гlулакхашта лаьрхlа да американски тlема-форда базаш Греце территоре тlа дlанийсъяр а.

США правительстваг1а яьча заявлене тlа а шитта белгалдоаккх, уж лаьрхlараш кхочашдарах укх тlехьарча хана Европе хоьлача тенденцешта дуьхьала бола, цига кхохкам чlоагlбора тlаберзабе тlа хургхилар. США оагlонгахьарча цу тайпарча гlулакхаш кхетаеш ма дарра, йоагlаш йола реакци ца хьое йиш яц СССР оагlонгахьара, СССР-ен кхьача социалистически мехкий лоазамашта гlорташ гарга хьалъеча США базай хьалъехьа лоалаш хилча хlаьта а.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КАДРАШ ХЬАХАРЖАРИ БАЛХА ТIА ДIАНИЙСЪЯРИ

Производственно - товарни контора парткомо дина хьегаду КПСС XXIV съездо мел лоьрхIам беъб кадраш хьахаржарех уж балхаш тIа дIанийсъярех дешна, цуьнна хоьл берриге организаторски болх бухсоццаде къьчата кадрий хетамах, профессиональни кийболах тийша болга. Цудуьхь чIоагIа йоьхко эш, доьккхал деш леларе цига кадраш.

1971 шера октябре партийни комитета шеррача заседание дийцар № 6 болча цехе кадраш хьахаржарехи церна хетам баларехи дола доц. Партийни комитето къоабалйир коммунистически къахьегама цеха коллектива опыт. Цеха коллективе эшаш дола хьалла кийчаьд лерттIа болх бара. Укхаза бац къахьегама дисциплина теххьераш, йигахьа маре бахьара дIавоалаш хьаьнаши хувалац йах. Маччахьа а цхьанахьа деша ца вагIаш нагахьа сан кийслац. Укхаза партийни собрание вахачоа хоьрда балха тIа дIадаро ераита коммунистана машта хонтика [illegible].

6-ча цеха партийни организацие кадрашка болх бара дика опыт ерригача цехашта могадий партком.

Партийни комитето цеховой партийни организацейна предприятех цехийн кулгалхоьшца цхьанна, кадраш хьахаржарех балхаш тIа дIанийсъярех ленински принцип кхочаш а еш наьха политически боарам, царех доахка гIулакхаш теркал а деш хьежабу болхлой гIулакхаш тIа. ХIара бехктокхамеча балха тIа хьоша сag дIанисеш номенклатурни список а партокомех цехий партбюрошкех. Берригa лертера специалисташ, отделений ,пехий начальникаш, царна заместителаш, хьийбола бехктокхаме болхлой массаза а парткоме заседанешка чIоагIбу. Цехийн участкайн берриге механикаш, установкай начальникаш, участкий начальникаш, мастераши сменни инженераши партбюро заседанешка чIоагIбу.

Укхаза порядок а хинна дIахьтад моллагIа болхло балха тIа лакхаза хьахаргIа балха тIараа новкъосташта цунах хетар масса оттIоргIаре ткхьар, хох доахка гIулакхаш теркаллар, шоай коллективера специалисташ ба партгIорча дIахье мар лахиераш. Цхьаьни масал доаладергда [illegible] оператор Дамьяненко, дукха ю йолцаш техникум йистехьккхачул тIехьаргIа (хиллойна проекте кулгаккдеш хийнар предприятера тохлотеташ), деха учетин балха тIа а ахийта лакийр, хIаьта институте деша хьачул тIехьагIа нов. Дамьяненко планови отделе балха ахийта могакир, цига цо шиш болх толаме хиачио а бу.

Хуциев Эсембе СаIид лаьтта бахкаш вар. Сайриярча школе 10 класс йистехьккхача участки начальникалла болх бе волавелар [illegible] хIаьта [illegible] тIехьаргIа [illegible] балха хьахаракха.

Технически образовани йолаш болча болхлошта юкъера хьалхьахбаьб кийчо дикагIа ераш: Слутикн — участкий начальникалла, Кодин — цеха механикалла, Деникина — йоккхагIйолча инженералла, хьийбараш.

Парткоме дийнад кулгалдеча кадрай резервацa бечa балха хьалхехьара доц цига белгалдахар, резерва юкъеоараш квалифицировани, дика организаторски хьинар дола специалисташ болга. Резервица даим кхетама болх бу, уж чоалхане гIулакхаш кхоачашдара кийчбу, резерверча новкъостана общественни балха тIа шерра дахьа лоацаргдола гIулакхаш Iоалацу.

Партноме чIоагIйир кулгалдеча кадрай резервацa бу болх тоабаре тIеерзаь мероприятеш. Хадлаша хьож уж кулгалдеча кадрай резервни спискаca.

Нагахьа сийна предприяте механикагаре, участки начальникагара бамина цехий начальникашца кхачаьица болча кулгалхоьи специалистий состав терадийча хоргда, царех дукхагIар шоай къахьегама гIулакхаш предприяте мугIарера болхлой болаш дIалолаьдь хийар. МугIарера болхлой кхина цхьабараш хIана цехий кулгалхой ба. Уж бе цехий начальникаш ю. Куркина, Мартиросова, Комарова, Тищенко, установкай начальникаш ю. Хуснова, Чубрева, Руднева.

Кадрашца болх беча хана наьъстта уйла тIайохийт уйхааш царна кхетам балара. Шоай идейно-теоретически боарам лакхбара, массаза а наьана бувзам лоаттабара тIайьех кулгалду болхлой. Уж балха тIа а, вахаре а мугIарерчарна хьокхам телаш, творчески къахьегаш, шоай предприяте дегIайоалайра перспективаш гуш производства командираш хилийта гIерт партком.

ХIаьта а, кулгалдеча болхлошта юкъе хIанз а ба шоай идейно-политически боарам кIезига лакхбеш, наьа юкъе кхоачаш бол политически болх ца беш бола нах.

Парткомо, цехий партбюрошка хIанз а вIаштIехьдаьккхадац предприяте берригача инженерно-технически болхлоша шоай хьокхамца, гIулакх творчески желиларца коллективана даим кхетам телга.

Кулгалхошта шоашта тIадилла-ча дIулакха кхелкара бехкахa бехктокхам хетарг болча уйлакца кхетам балара дешац дукхагIа дуьцц цIаьз цехий партийни собранешка. Къьстта, «Череповецки металлургически завода кулгалхошех инженерно-технически болхлошех коллектива членашта идейно-политически кхетам лоацача дакъах» бола дукха ю йоашаш КПСС ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа. Из соцам уйла тIаьхьийта бензаш буццашк хинаб производственно - товарни контора коммунисташ. Укхаза теркаду хIара кулгалхово, специалиста шоай предприяте къахьегамхошта юкъе идейно-политически болх бара фу деш де. Из гIулакх тоадара шерра болш боарийнабаьб хIана паркомо.

Кадрашца хIара денна бечa балха тIа наха юкъера, къьстта а кулгалхоштех коллективаштех юкъера гIулакхаш кIоаргга теркадо, цу хьакье цехий парторганизацей хийнар дIа гIерт парткоам.

Производственно - товарни контора дукхагIа бола къахьеганий инженерно-технически болхлой шоай идейно-политически знанеш, профессиональни говзал лакхъешa балха керттера декхар общественни гIулакхашца дувза хоьшиа ба. Конторе хIанз болх беш я 720 саг дешаш вола 38 коммунистически къахьегама школа. ХIаьта дукхабараш партийни а, комсомольски а политдешара сете а заочно дешаш ба. Цу дерриге йиш хулийт хIаранета общественни вахаре мерагIа дакъа лаца, экономикана дикагIа доал де.

Iилма-технически прогресс дегIайоалаера дешаш хIара дийнахь чоалханегIа хулаш доагIа. Цу гIулакхо кулгалхошкара, специалисташкара дIадех шоай профессиональни боарам лакхбелга. Грозненски мехкдаьтта институте вIашагIъехкача курсашка дешаш ва хIанз 16 специалист. Шин цеха начальникаш Москве шоай квалификаци лакхъеш ба. Укх тIеххьара хана Ярославле, Куйбышеве шоай дешара боарам лакхбаь кIабьхаб ятташ специалисташ кулгалхой. Дукха ду укхаза мехка балха латтача предприятий опыт дьаIомаярах из шоай балха юкъалхьарак. Иштта соахк ним технически конференцеш дукха тематически выставкаш яьй предприяте.

Предприята бахкой къахьегамех политически хьинар кхы тIа а дIаьха пятилетка хинал хьалха кхоачангьара хIара участка, цкох дьржача социалистически яхь. Цу гIулакха даим теркам тIалоаттабу партийни организаце. Шин кхоачанмени торошаш ларбIа а лаьрхIа шерра дохкхагIдолe социалистически декхараш тIаийнад коллективо 1972 шера. ЙиссагIча пятилетка шолагIча шера план 25 декабре кхоачашъергьа дьинa доаш [illegible].

С. МАЙСИГОВ.

ЯРОСЛАВСКИ ОБЛАСТЬ. Первомайски ингале завода 36 тайпа ингале изделеш (ихьегIеш) арахеш тайп - тайпара [illegible] тIадолаш. Предприяте ерригача продукцех [illegible] Средни Азерча республикашта [illegible] я.

Укх шера 17 миллион чa, [illegible], [illegible], [illegible] хьийбола тIеххина [illegible] арахдергьа завода.

СУРТА ТIА: [illegible] А. В. [illegible] болх беш я.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Мехкдаьтта дукхагIа доаккхара

«Октябрьнефть» мехкдаьтта гаю йоахача управлене рационализаторашa дина болх бу [illegible]. [illegible] бетта [illegible] а [illegible] 26 [illegible] 13 [illegible] а [illegible] производстване [illegible]. Лаьттал [illegible] дукхагIа «[illegible]» [illegible] тIаоргаль я уж [illegible].

[illegible] (2,4 эзар сом) [illegible] я [illegible] группа [illegible], Фунтикова, Кругова, [illegible], Клушина болх [illegible] «Гидроциклони [illegible] мехкдаьттагIа хий [illegible]» [illegible] 4200 тонн [illegible].

В. ГОРЗО,
«Октябрьнефть» НГДУ рационализаторий бюро [illegible].

ПРОДУКЦИ — ДИКАГIЕИ ДУКХАГIЕИ

«Нефтегазпромавтомати к а » СПКБ опытни заводе арахец мехкдаьттахимически заводий, мехкдаьтта доалачей буруш тохачей управленей балхашта автоматизаци яра эша тайп-тайпара прибораш. Цох дика лоархIаш бара бола коллектив. ХIанзалца продукци но могаеш рекламаци еннац заводе. ПхьабакЪда, республика а мехка а дукхача моттигашкара могаеш дола теплалан ух.

Ер шу долалуш планал сов гIа 69 эзар сома наьха продукцена реализаци а ен шера задани 25 декабре кхоачашъе аьнна дошa деш толамца кхоачашду опытни завода коллективо. Байнача бетта товарни продукци арахецара план 101,1 процентах кийчача продукцена реализаци яра задани 107,5 процентах кхоачашъяй цо.

Механически, механо-сборочни, электронно-монтажни кхоъ участок я «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни заводе. Социалистически яхье хьалхалатт нов. Спивак начальник вола механически участок. Байнача бетта задани 106,2 процент кхоачашъяй цо. Цига кийчъю автоматикей телемеханикей приборий езхалаш. Уж механо-сборочни участкерча балхлошка кхоач. Цар вIашагIа а еха электромонтажни участке хьалчулу. ТIеххьара производствени каладка цига йийа арайоал уж чоалхане прибораш. Иштта, эттара хьалхара нулг механически участке теха арахец мехкдаьттахоцех буруадеттарашех доккхал деш йола прибораш.

— Укх шера задани 20 декабре кхоачашъе деш декхад участка коллективо. — Йоах вокхагIа волча мастера Шелухин Виктора. Бекхача болавца цIераш льаар цо производстве хьалха латтарий. Шоай участке моттал ерригача заводе новзаши сий деши за кузнец Ардышев Иван. Эттара хьалхарчерца еннай нунна коммунистически къахьегама ударник яха цIи. «Коллектива сий — са сий» яхача социалистически принципагIа къахьегаш хьавоагIача цунгара хьокхам ийбу новкъосташа. Цох тешаш беннача новкъостана участка партгрупоргалла хержав нов. Ардышев. ХIаьта шийна тIадилла общественни гIулакх цIена кхоачашду цо. Участка дикагIа бола болхлой буццаш ца хьоахабича балац массадолча дикача гIулакхий хьалхле мелашка делаеш бола коммунистически къахьегам ударникаш алькапхьар Бокасов Алексей, фрезеровщик Проценко, токараш Степанов, Томазин, кхыбараш.

Балха овсарле болаш къахьегиев. Коновалова кулгалдеча электронно-монтажни коллективо а. Январь бетта балха итогех электронно-монтажни участка заводи моллагIа моттиг лакхар хьа бахбал доацаш дац. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лоргча цо хIанзалца хьалхара моттиг лелаьй. ДIададача шера балха итогаш а бахьду из. Заводa дика мел долча гIулакхашта хьалхалаттараш чакхъьалар электронно-монтажни участка коллективе. Масала, рационализаторски предложенеш изобретенеш балха юкъейоаларца продукцена дIабода мах лохбар дукхе хинача хьажаре хьалхара моттиг цо лаьцхар. Из бахьан делаш коллективана хьалхара премии ена сага «ДикагIаволa рационализатор» яха сийлен цIи елар. Изаш балха тIа кийсдеша цхьадола кхоачаийбoацераш дIа а дахьа заводе юха а хьалхара моттиг ийхара сардагIъльинай цун коллективо. Цу яхье хьалха латт «Знак почета» ордена еппа радиомонтажница Ткаченко Раиса, «ДикагIаволa рационализатор» яха сийлен цIи лелаю наладчик Бригадин Александр, слесарь Ольховский Николай, токарь Шевченко Николай, радиомонтажницаш Дмитриева Мария, Квашина Людмила, Ильяшенко Нина.

К. [illegible]

МОСКВА. М. В. Ломоносовa цIерагIча Московски пачхьалкхан университета Д. Н. Анучина цIерагIа антропологе Iилматоххама институти антропологе музейе цу Iилман специализировани Советски Союзе цаI мара йоаца Iилман центр я.

Институтa экспедицеш мехка тайп - тайпарча метIигашка бола беш я, цу даькъе тIеххачо хала долча а тIехь: Памира, Заполярье, Чукотке. Цар Iомаду дукхача тайпарча Iалама хьалIарцца сага дегI далар. Цунах дола хоамаш эш профилактически медицина, корда районаш харжаера проблемаш къоастача.

Антропологе Iилма - толлама институто толлама болх бу прикладной Iилман даькъе а. Цо дакъа а лоацаш кийчъьй барьхьаш тегара, кога гIирса, трикотажни, кхыча промышленноста хьача доккхий бустамий стандарташ.

Укх тIеххьарча шерашка музей институто [illegible] — Экономически вIаши гIо дара Совета гIоала — дунен дIахьекъашта могарча масштабега кхоачаш стандарташ.

ЧIоагIду института дунен хьалхьашта музере буссинaш. ДIахьа шера цо цхьан чакхъьяхай советски - индийски антропологически экспедици, ю. Миклуха Маклай кхиcа 100 шу даьнначул тIеххьагIа советски этнографашеи антропологашеи ях а бир [illegible], лахь - боккхача Iилманхочо [illegible], Кердача Гвинеерча популяци бола дайнеш гулъеш, вIаши нийсъеш из вахачь юрта бакх хIлар.

СУРТА ТIА: исторически Iилмай доктор Т. И. Алексеева филологически Iилмай кандидат О. М. Павловскайи Кердача Гвинее Маклая берда йисте О. М. Павловске даьхача антропологически фотопортреташка хьежаш боаха.

В. ХРИСТОФОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР хьаь 50 шу дизарга

СОВЕТСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗ ХЬАХИЛАР

[illegible] шера январь бетта [illegible] йерда рубрика яьхнай советски газеташ тIа. Массе тайпарча пуя варианташтa юкъе цифра 50 а, хIана аьнча уж берригаш а хьатIайоагIача ах бIаь шера юбилейна хетаь я: 1922 шера декабре хьалхьай Советски Социалистически Республикай Союз. Цу денах лаьца дог гIоадаьннех курен дуьц мехка халача бIаь совгIча къаьмa болча Iаха непайоаон тIа, собранешка, доаоа дехьара баьхача хьаьнашца вIашагIкхийттача. Из дп хIаране хи-хий къахьегама толамашца шерра белгалдаьккха лаьрхIад СССР болхлошех воккхотаьа.

Республикай Союз хьахиннай Советски Iаьлаш [illegible] дахча ялхлагIча шера, хьахиннай дунен тIа эттара хьалхара социалистически пачхьалкхе дехе йоалаяра лоригагIа. Цу хана, вешта аьлча 1922 шерие, хьалха хиннача Российски импере территорие тIа хьахиннай къьостта шоай мукъагIара советски ний пачхьалкхе: Российски Закавказски Федерации, Украински Белорусски республикаш. Шоаш хьахиннача юкъе дехе уж вIашагIъюхвалена хийнай политически лерхIар цаI хиларца, тIемой экономически гIулакхаш айкха цхьана лелайарна.

Цар хьоагIомна вIаши юкъьорча новкъосталеи гIулакхаш цу хана а тIехьа пачхьалкхех Iаьлаш шоай бе делхача къахьегамхой интернациональни солидарность естественно [illegible] тIа а [illegible] революцейа [illegible] вахара лорадаьва дарт ца хиларо а цхьатарра шин фронте — цхьана вIашагIкхийттача дунеи халкъашта юкъерча империализман чучча контрреволюцен низашта духьала — лоаттаьача лирача къовсамашка котало йоалла арт ца хиларо а.

Цу хана ерригача йехьа а суверенни пачхьалкхено шоайла союзни договораш дир шоай гIулакхий тайп-тайпарча доакьойнка: тIема, дипломатически, боахама, кхыча.

ХьалхагIа дехь хьадоагIаш дола уж вIашагIкхетара истори укх тайпара ца Контрреволюци берриге доккхий низаш дохадьчули (1920 шу) дIалийца хинна мехка районаш мукъаьхачули (1921—1922 шераш) тIехьагIа мехка юхаметтаоттаде болабир тIемо бохабьи юкъагIбаьккхан хинна халкъа боахам. Цу хьалхашка дагтота эттар декъаденна низаш вIашагIтохалехй цу тайпара цар гIулакхаш цхьана нийсдалехй дагIлоарa гIулакх.

Цу тайпара вIашагIкхетаре теоретически лард ейнар, цеправтически чакхдаьккхара принципиальни вахьаьйни методаши кийчъьер Владимир Ильич Ленин ва. Цун чакхдаькна оттаь проект 1922 шера октябре Российски Коммунистически парте Пленуме чIоагIйир. Цу цхьан хана комисси вIашагIъелла республикаш вIашагIтохаш Советски Социалистически Республикай Союза 1-гIа съезд гулъеш бечa кийчоа болга кулгалдара.

ССР Союз а ль вIашагIтхетара тIехьара къахьегача даьний болаш бовзхагIа хулаш лаьттача хьажанка цу хана мехка территорие тIа мо-шоаш хьахиннача Советски республикех хIаране 1920 шера декабре Советий республиканешка съездаш йир. Ерригача йхьа, а съездо решени тIайийнар членни цхьатарра бокъонашн хургболчех хIара союзни республикан Союз юкъера дIахара бокъо а хулийташ Союз бокъонна ший болаш хургболчех хьалашка республикай Союза юкъе йха айна.

Москва раьза а волаш сийлахьча председатела херка Ленин а волаш йола ССР Союза Советий 1-ча съезд 1922 шера 30 декабре хьахайкадир историчул эттара хьалха дукхача къамех латта пачхьалкхе — СССР хьахилар. СССР Советий II съезд 1924 шера 31 январе тIайийцар Советски Социалистически Республикай Союза хьаар юридически чакхдаьккха дола Кертера Закон (Конституци).

Социализм хьалъеча юкъагIа, мехкара къамаш народностана цхьатарра бокъонаш хьачех доттагIал хилчех вешарий хеззаца а долаш экономически культурий дегIайоара шерача хоа дола дахачь йина, Союза состав йоккха хила ялар.

Средни Азе карда социализм республикаш хьахьар цига къамий мо-шоай пачхьалкхенаш къоастальчул тIехьагIа. 1925 шера мехка карта тIа шоай доазонаш белгалдир Туркменски Узбекски ССР-аша. КIезигa тIехьагIа, 1929 шера, хьахилар Таджикски ССР. 1936 шера, СССР Конституце хIанзара текст тIайийцача хана, мо-шоаш хьахилар Казахски Киргизски ССР-аш, хIаьта Закавказски Федераца цу шера, ший территорие тIа хьайир союзни кхо республика — Грузи, Армени, Азербайджан. 1940 шере СССР состава юкъейоалайир Молдави (меттахоттеш баьха Бессарабе территори королевски Румыне [illegible] вIаштара [illegible] тIехьагIа), хIаьта иштта шоай мукъагIа Союза юкъеяха безам хинна [illegible] ний республика — цу хана Советски Iаьлаш юхоттадаь хинна Латви, Литва, Эстони.

Цу тайпара, шоай мукъагIа ССР Союза юкъейоагIа хIанз 15 союзни, 20 автономни республикаш (хIаьта даха доккхий къамаш бахача махах кIезигагIа долаш йола территореш), хIаьта иштта 8 автономни области 10 къаьмий округи (дукхаьта дилача дIамига халкъаш даха территореш).

Геннадий БОБРЫШЕВ.
(АПН).

ТОЛАШАГIДАР ХЬАЛЛОАЦАШ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш дикача толамашка кхаьчар тха боахама коллектив, дIадахача йиссагIча пятилетка хьалхарча шера.

Цхьабакъда керттера болча кхокхамах —комсаш кхейра план кхоачашъьинзар боахаме. Цудухьа КПСС ноябрьски Пленумех СССР Лаккхехьарча Совета кхоалагIча сесси материалаш юцаш хиннача собране тIехьадисара бахьанаш гуча а даьха, уж дIадахара мероприятеш белгалйир.

Укх пятилетка юхедисача диъ шера коллективо чуъгa ела комсаш 43232 эзар тонн я. Миштa лерхI оаха из хьувкъам лакхбе нагахьа санна 1971 шера планагIа кхеe ероаш 8690 эзар тонн йолча кхеьраш 3468 эзар тонн мара ца хилча?

Ала лезаш ха, соала тха комсашта лоаттIача тайпара гIулакх де вIаштIехь ца даьннига, кходаннар тха хашнахьа комсаш чуоца а. Цхьабакъда укх шера чуъцаргболча комсий хьувкъама дика ларда еллай. Хьувкъам чубаххьаме а аIар комсий гаьнаш, агротехнически дикагIа йолча хана лаьттах а ехйар уж. Комсий плантацешта тIахьожам лоаттабечa лоархIаме моттиг дIалоаш дукха къахьегам дIа а луш деш долча балхашта механизаци яра. Иштта, фо а детташ лаьттана кIалара ерригa комсий гаьнаш хьамукъалха лерхI боахаме укх шера. Цу тайпара 100 процент механизаци ергьа машенашта дазетaнте комсаш тIайоттам беча балха а. БIаьстах баххаш дIадоладалехьа ПРВН-7200 шийтта агрегат кийчъергьа механизатораша. Цар торе хулийтаргьа ерригача комсашта шин лерагIа оасар де. Иштта механизаци балха юкъейоалаьрo торе хулийтаргьа болхлой къахьегама овсарле дикка лакхъе. ТIаккха хьувкъам? Из лакхбара а вIашагIъехнай оаха цхьанцайола мероприятеш.

КIезигагIа дале а маьъера лаьрхIача 800—900 гектар комсашта вегетацеюни хьнеано хий дилара берригa [illegible] тIабохийтаргба оаха укх шера. ХIаьта тIадоагIача шера 1145 гектар хийнца хий дукхартаам реконструкци ергьа ерригата хим системана.

Оаха де лаьрхIа гIулакхаш чакхлаха дезараш нах ба. Цудухьа цар балха говзал лакхъяра, къахьегамцара материальни моральни белам сомбаникара, бола аттача бакхара, дика бытовой хьелаш вIаштIехьдалара берригa низ тIабохийтаргба -совхозе кулгалхоша.

Шерра социалистически яхь лаьржай хIана комсаш лехаераш-та юкъе комсаш дукхагIа кхеира. Плантацей хьалашка хьекам, тIайийду ма мотта дукхагIа комсаш чуоцара хьакъехьа дола лаьха социалистически декхараш.

Производствени резервех цкаш бола пайда эффективни хилийтара, балха юкъе ерда, майхане беза опыт йоалара къахьегам терках тIабахийтаб партийни профсоюзни организацеша.

Социалистически яхьа итогаш ненгаезтий, хьокхама доскай новкъостаца дIайоаннйтаргьа берригача боахаме.

Иштта дика къахьега лаьрхIад тха чхьагIар доаккхераша а. Масала, укх шера цар лерхI 620 эзар декалитр чхьагIар даьккхара чхьагIара материалаш кийчъе.

Кхаш леладераша лаьрхIад 430 тонн дилат чуоца. Хьайбаш леладераша хIара Iаттагара 2500 килограмм шура ехка. ХIаьта механизаторашa 23 февраль кийчъергьа ерригa тракторий шарах юрта боахама инвентари.

Цу дерригача гIулакхаша вIаштIехьдоалийтаргда пятилетка заданеш кхоачашъеран совгIа тIехкхоачашъе а.

А. ПРОКОПОВ,
Наурски районе «Победа» совхоза директор.

ИТОГАШИ ПЕРСПЕКТИВАШИ

Доккхий социалистически декхараш тIаийнад тха района юртбоахама къахьегамхоша пятилетка шолагIча шера. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIаца 36 центнер ялат йоккха, хий дехкача гектара тIара—35 центнер, комсаш хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 60 центнер чуа, гидуаргаш — 10,8 центнер, баьцадераш — 100 центнер.

Уж декхараш толамца кхоачашдара дукха резерваш я района юртбоахама къахьегамхой. Царех цаI я кхаьна хий дилар бииа пайда эцар, балха дикагIйола опыт шерра къахьегамхошта дIайовзийтар, къахьегама овсарле лаккъяр.

Дукха дьъд хIалале укх шера комсаш хьувкъаьра. Дика кийчоаьй бIаьсти дергдача балхашта. Комсаш мукъаахара болх беш хургIола ерригa агрегаташ тоадь кийча я. Iалаш а аь болх бе кийчъьай комсаш йоIача хана ошаргIола инвентарь а. ТоьIам болаш а боахаме комсий лазарашта духхьала обработка яра химикаташ.

ХIана лоархIаме да бIаьсти уж балхаш дергдолча шаьха балха квалификаци лаккъяр, цар къахьегама опыт шеръяр. Цу гIулакха пахадеш тIахьожам лоаттабертба боахамий кулгалхоша, специалисташа.

Ялат хьувкъадара йоккхий резерваш а тха района совхозий къахьегамхой. Царех лоархIамерa яр а вай республика Iалама хьалаша хьуннашк дуча «Аврора», «Кавказ» сорташ дола аIа дIадер. Цунна цхьана дIадолийш яц района кхаш леладераша юртбоахама культураш дIайийнач чуа тIехьагIа дола дола балхаш агротехника бокъонаш шера а ен чакх ца даьхача хургбоаргьа.

Комсаш леладераштон шоаш кхедераштен декхараш толамца кхоачашде новкъостал дара болх беш чакхбоаккхаргба района гидростроителаша. Укх шера шоллагIчен, кхоалагIчен, йиъбагIчен кварталашка «Верхненаурский» совхозе 655 гектара тIа хьа а ль хин система эксплуатаце хIалла деш дешнад цар. Цул совгIа «Новогорский», «Братский», «Гвардейский» совхозашка аттаIеш дукхагIа хий доагIаргдолаш оросительни системаш тоаергьа.

Цунна цхьана укх шера шоллагIча кварталe моаштa хьоацеи, механически мастерски, йиъалагIча квартале хьахаьта квартирах латта цIа, йиь магазин, йиь медпункт, йиь бытовой хьалкьергьа гидростроителаша.

Доккхий декхараш дехь укх шера района хьайбаш леладераша хьалхашка а. Ухa а даь 15507 бежан, 9080 хьакха, 4 эзар устагIа дIабала безаш Iа района къахьегамхой пачхьалкхана укх шера. Цул совгIа хIара бIаь Iетта тIехьара 80 Iаса, хIара пала хьокхана тIехьара ялхайтта хурск, бIаь жийна тIехьара 105 Iахар кхеве лаьрхIад.

Уж декхараш кхоачашдара кормеплодамца, иштта свекланех, балхашех чоагIъергьа новкъара бола, балха - продуктивни бацаш дIа а юш, кхо эзар гектарагa кхачалца шоръергьа бацаш кормоера йола пайда.

ЛаьрхIар, тIаийца декхараш толамца кхоачашдара шерра социалистически яхь лаьржай хIанз района юртбоахама къахьегамхошта юкъе. ХIаьта социалистически яхьах бикза пайда баккхара цахадаш тIахьожам лоаттабертба района, боахамий кулгалхоша, специалисташа.

И. ДАНИНАЕВ,
КПСС Наурски районни секретарь.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агIо. 17 февраль 1972 шу.

КЕРДАЧА СТРУКТУРАГІА

Производство эргайоахан тоьлаш доан дарел декхар вай хана къаьстта актуальни а хиина дІаьттад.

Экономикина ду кулгал эргадоалаш тоадара Коммунистически партеи Советски правительствас чакхдоахача гІулакхаша, планированени экономически стимулированени керда система юкъехувларе бизза аьттув баьккхаб вай экономика айира, баркІлагІча пятилеткан иислагІча шиталетка хьалхарча шерен планаш кхоачашьяра.

«Доал ду ахкарат эргайоахам тоарах кулга дІадодар дІехиидаран де дезарий хьакъехьа» КПСС ЦК-вся СССР Министрий Советов 1969 шера 13 октябре баь сацам практически кхочашбеш ба хиакъе боахама деррига довхоьа.

Вай парте XXIV съездо шиа ре шениа къаьстта белгалдаьккхад да боах чІоагІа лоаркІамо халар, планирование, доал даре, бахка методаш тоара тІаберадаь генеральни ниъ, белгалдир боахама гІулакхай дукха оагІош . эргайоахаш тоара къахьаш.

Партен правительствах сацамаш кхоачаш а деш, цхьа шу соагІа ха хьалхагІа мехкдаьтта промышленносте доал дара кердача системагІа боах бе йолаелар дукха предприятеш, цу даькъе гроЙнески мехкдаьтттахой а.

ДІаяхар бахка дукха ха а яц, цхьабакъда, ' цхьайола итоган хІензле в мегаргйолаш я. Эргаловий маІан малагІа да, фу хайла болд царах? Кехайоаши оагІош тІа дийнед структура меІая. Из кхиттад аьча, бурувдетта, мехкдаьттен газа доаха, транспортни, кхы тайпа гІоена йола организацеши службаши хьалха хиннача «Грознефтеразведка» трестагара дІайийкхача, дукха ха йоашаш а ч'Іехьа цхьан управленека чуйоагІаш яр, белгалле аьча — мехкдаьтта промысловой управлениса. Мехкдаьтта промышленность де-

гІайоагІача болтанарча ...ама структурни подразделенина ... аьттув баьккхаб. Цхьабакъда хІара шера, хІара кердача иатанетке чоалхаке хуваш долча ... кхьа боахана хьалхашка датта де- кхарийг мехкдаьттахошта хьалхашка а чоалхаме яттад.

Уж хиттачаьде тІа-тІа хадагІа кулар, ... хІеахаттарча бахьаш хаі ... аттар аьча, ... аттар, мехкдаьтта промышленноста цхьайолча подразделеней ... цхьатвиен шоай мукъалеш кхатъун, ... хиннача организацеши формаш. ХьалхагІа хиннача организациши формаш югьаре дІаяьккхай предприятеней объединеней юкъе аьлгта ... Кердача структура дІаеькай сов йола хеннаш, аттача дамад производствени бузимаш, технологически процессашта ... йола оперативни кулгал тоадар ... хиайтай, производстваша дІехо специализаци яй. Бакъахьара гІуллакх мшитад скважинашта ... яьтта хІаьи ю ремонташ хІаьвагІтахарех.

Мехкдаьтта промысловой управленешта юкъера хьаьнийай буруп тохара конторааш, транспортни цхьайола снабженчески организацеш, хьалхарчарех бурувтохара балхий управленеш аьй, хІаьта тІехьарчарех централизовани цхьа управлениш а аь, объединене довлага дІеннай, дукхагІа шоай мукъагІа хилара торо а кхоачаш, дукхьай проекта хьалхашка латтагІа декхараш кхоачашдара тІайийраьй.

Хетадала тарлу, бурувдеттарешиа хьалхагІа а дийттад бурув, хІаьта транспортни снабженчески организацеш мехкдаьттахой гІулакх деш хиннай, уж хІана а а уж функцеш кхоачашйеш а, амма. Да-м ишта ма дай на, хІаьта в кердача структура хий дика оагІош юкъеенай, къаьстта а бурувдеттарашта.

ГІулакх мшитад аьча, бурув тохара балхий управленей кулгалхоша, бурув тоха лаьрхІача балхий план кхоачашьяра ... шоашта ... тІа а хьаьножаль ... техническ фондаш тІеерзаьй скважинаш тІа-тІа кІоаргагІа йоахаши цунца дувзадеина хьалхашка уттта халонаши ба- ... дедара мотор ... Бурувдеттача ... хиннай белталарчи ... буругаш а хІаьи ... йолча управленей гІонна йола производствени база чІоагІье а. Бурувтохара балхий управленешта чухьа ... мехкдаьттен газ докхача управленешта а чухьа хуьна а аьна, чІоагІаус ... бурувтохарен ... процессашта ... йола телеуправлени, тІа-тІа дукхагІа моттиг дІалоадаш ... керда чухьара структура, дІашагІехад технологически процессашта кулгалдеш доал ... инженерно - техническ ...

Участкашна промысловой организацеши формаш мотта дІаяттача централизаци районашна инженерно-технологически службаша тІа-тІа дукхагІа ю шоай аьняни, мехкдаьттахоша деннеш бийсаннеш цеча деррига болдашта цхьаьхьйоа тІахьожам в оттабаь. Цхьабакъда, керда мел долча хІамашта а санна не белгталара процесс хулийта а, кердача формаш шийх лаьтта Іаш гІулакх. Керттердар сенах латт аьча, из латт, мехкдаьттахой, тахамарча дено дІадехараш дика кхета а дал шоай болх керда чоалхенгІа доаа декхараш кхоачашдара цу саьнъата эргабакха болабеина хилараx.

ДукхагІа хена хьиний партийни организацей ниянин. Ерригача управленешка партийни комитетам дІашагІьекий, юкъьехкарча организацей йола боазо йолеш а дукха цеховой партийни организацеш, дукхагІа хиний партийни группаш, лоархІамгІарча, халагІча участкашка оттабаьб йол-

кха вехад, партийни балха ... боахан бола ... сташ.

Бокха пайда баьккхаб бурувтохарех ... бригадий коллективашка, базашка, службашка политически ... болх чІоагІбарах.

Кердача хьалешка коллективни оарцагІйоахаш партийни организацеша тІагІертта организаторски болх баро дукхха шераш хьалхагІа динз дуахьешка ... хийтай бурувтохара балхий бригача — хиль а городской управлени бурувтохара плани декхараш кхоачашде, хІаьта бІарча дьайнача деррига декхараш дикка тІехкхоачаннаьд, ха дукхагІа Іайнай дукхьан тохача моттиге.

Сиде кхаьри йоашаш бурувдеттараш скважинаш кхара хьалха латтача бурувтохара бригадий опит йоаржайро аьтув баьккхаб бурувтохара планаш кхоачаш на ю бригадаш кІезигьяра, бурувтохара гІулакхашта хьалхара юкъерча звенох болча кулгалхой бекктокхам дахьбара. ИйслагІча пятилетка хьалхарча шера декхараш хаиал хьалха кхоачаш а даь планаш соагІа 96 эзар тоннал дукхагІа мехкдаьтта а даькхад, 38 миллион кубометр газ а даьккхай мехкдаьттахоша. ДІадахача шера 23 процент дукхагІа даьккхад мехкдаьтта, хІаьта попутни газ — 17 процент. Мехкдаьтта доахача промышленносте из декхарга дІабода мах лохбарех 180 эзар сом гаргга ахча кхоадаьд. Мехкдаьтта цхьа тонна яккхарга дІабода мах мехка иттара лохагІчарех ба, хІаьта «Старогрознефтьа» НГДУ 2 сома 84 кепиги хуй ду.

Мехкдаьтта дукхагІа даккхара керттера декъа кхоачараш, хоам ма дерра, бурувдеттараш ба. Цар хьенара декъа лоам бурув ... тодар ... ... бурув тохара балхий эффективность лакхьа.

«Хьалха латтача» бурувтохара бригадий балха опыт мехкдаьтта промышленностеи геологотохнама организацешкен шерра йоаржаярах» болча КПСС ЦК сацам тІа мехкдаьтта лохарий дахагІа йолча коллективашта юкъе хІа хьалхар коммунист Гаврил Васильевич Крамаров верте латтача бригада а.

Шиа къахьегама лакха цхх бара иоя а дуй, бригада кхайкараl даьд ерригача бурувдеттача бригадашка производства эффективность лакхьяри тІехІоаргга скважинаш йоахача бурув сихагІа тохари дукха социалистически ахь йоаржаира уж тІахьехаш. Коллективо доккха декхар оттадаьд шийна хьалхашка: ийслагІча пятилетке 17,5 эзар метр бурув тохеш хІара шера юкъера. Тхьархlача тохеш дола бурув 3500 — 4000 метрга дІакхоачадеш. Продукци яккхарга дІабода мах лохбара чотах хІара шера 100 эзар сомал кІезигагІа доацаш ахча кходе. Маьхера лочин хьалхайцар республикерча берригача бурувдеттараша. Шоай доаш сийлоцна кхоачашдеьа хир, социалистически декхараш хаиал дукха хьалха кхоачашдаьа.

Кердача структурни хьалешка йиркача социалистически ахьо тоалам баьккхай. Халача геологически хьалашка творчески, тІагІертта болх баьб бурувдеттачо дукхача бригадий коллективаша. Церна юкъе я Старогрознески бурувтохара балхий управленера мастерам Дидаев Насер верте латта, шера план 101,8 процент кхоачашьь бурувтохара бригада, Казенков Василий Ивановича,

Грозненски бурувтохара балхий управленера Мирзоев Мерза Бакирович, бурувтохара балхий Октябрьски управленера Д. И. Саломатина бригадаш.

ИйслагІча пятилетке шолагІча шера Іин делача хьаьй ... болх бе болабелар мехкдаьттахой деррига кхьйола дохкьаш а санна. Іа барса доккхашехьа а кхоачашде гІерт уж тІехйна социалистически декхараш кхоачашдерігха аьмна шоаш дешна хоаш.

«Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкдаьттен газ доахача управленей коллективаш, нийсара детта программа дешна хьалха кхоачаш а ... , лакхе соагІа 8 эзар тонн мехкдаьттен цхьа миллион кубометр газен даьккхай. План хаиал яьйна кхоачашьярах рапорт деннад Октябрьски бурувтохара балхий управлено коллективо.

Цукха цхьана Старогрознески Грозненски бурувтохара балхий управленей ши коллектив 2,5 эзар метр бурув на тохаш йисай, дІаьхаш кхоачашьъьни кхьча технико - экономически хьоахашашта а. Мехкдаьттен газ доахача а бурувтохара балхий а управленей, мехкдаьтта промышленноста еррига гІойна йолча предприятий партийни организацей декхар ца хІанз латтача климатически хьалашка цхьаина минота хьесІ ца йоайтиш керттера декхар кхоачашдара уйла тІеерзаяр мехкдаьттен газе дукхагІа декхара, «Іаржача доше» запасаш аласаьъхара. СагогагІа долча дешна оц управлено кердача структура доккхий хечтаьнцаадеш декхараш кхоачашде — 1972 шера Даьхена 11,5 миллион соагІа тонн мехкдаьтта яла коллективаш оарцагІьахара партийни, профсоюзни, боахама организацей организаторски гІулакхаш чІоагІдала-ра.

А. ДАВЫДОВ.

КПСС Грозненска горкома секретарь.

ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАРА — ДЕННА ТЕРКАМ

Іилма - технически прогресса темпаш хиннача болча, коммунизм хьалъеча хІалзарча отапе, КПСС XXIV съезда документашка белгъл ма декхара, итара боккхагІча лоархІаме да кадрай, берригача къахьегамхой экономически дешар.

Из миста хилар бекъонца хьахьекхад 1971 шера КПСС ЦК-ас тІайийцача «Къахьегамхой экономически дешар тоадарах» болча сацам тІа.

Районийн юкхьанцарчен партийни организацей практически гІулакхашта керде дехкад съезда документаши КПСС ЦК сентябрьски (1971 ш.). Пленума сацами.

Цу гІулакха хийч а аь, КПСС райкома бюро йойшар кулгаллеча кадрайн районерча къахьегамхайн экономически дешар хІашгІехьдаккхаран чакхдаккхарах тІаераьь мероприятеш. Уж дІайоазийтай юкхьанцарча партийни организацешта.

ХІанз районн предприятейн организацейн коллективашка шерра дІадоладаьл берригача боахманта: лоерча звенона — боахлошта, юкъерча звенона — инженерно - технически балхаш дерашта, лакхерча звенона — предприятей кулгалхошта экономически дешар къехара перспективни планаш оттаяга.

Экономически дешар хьехача доккха даькъа кхоачаргха массаьара формаш шоаш ма ярра юарийолча партийни дешара системага. Экономически дешар Іомадераш укх шерра а — дІадахача шераца ийсбича — цкъан алазеш дукхагІа хиннаб.

ХІанз юкхьанцарча политически дешара 13 школе — 307 саго — экономически знаней ларда Іомаю; марксизма - ленинизма пхе школе 90 саго—политически экономи, ткъаь семинарски группе — 432 саго — экономически дешара хІанзарча этапе КПСС экономически политика проблемаш. Из политика Іомаю районни лекторе а.

Цу тайпара, коммунистеки комсомольцеш волча 900 саго партийнии комсомольски политически дешара системе Іомаю экономика: коммунистически къахьегама 60 школе дешаш ба 2 эзар соагІа болхлойн гІулакхера нахи; юкъерча звенорча кулгалхоех 75 саг доша ух машенна къа Грозненски отделенерча халкъа университета экономически факультете.

Предприятешкеи организацешкен дІашагІъахача коммунистически къахьегама школашта кулгалдеш ба цехий участкайн мастерашпен начальникашпен юкъера кийчбаь пропагандисташ.

Масала. болхлойн гІулакхерча мыхеи экономически дешар дика дІашгІехьаьккхад цеха начальник пропагандист Владимир Павлович Коробкин волча «Грознефтегаз» № 1 йолча технологически цехе. Цига дешаш ва юкъерех йистеяьлла юкъерен образовани йолаш вола 25 саг.

Чулоацам дика болаш занятеш яьй В. П. Коробкина укх темаех: «СССР дунеи хайкъашта юкъера гІулакхаш», «КПСС арахьара политически гІулакхаш», «ХІанзарча этапе парте экономически политика керттера йешаш», «Советски общество социально - политически дегІаяра парте декхараш», «Коммунизм — вай лерхІар», «КПСС ЦК ноябрьски (1971 ш.). Пленума балха итогаш».

Цу еррига темаех йола занятеш В. П. Коробкина айха юкъаллийтай цеха практически декхарашцен кьадача гІулакхашцен. Деша багІараша хьалхашка уттталад производстве дагІьахарца, план кхоачашъярца, хІамай кхомбара хьурмат лари Іухьа лоаттабеча къовсамца, производстве хьалхе лехаара даькъа коммунисташка кхларца, къахьегамцара коммунистически гІулакхаш дегІакхунарца дувзадеина дола декхараш

Цу школера экономически, политически дешар, лийрххІача тайпара, производствени программей СССР хьаль 50 шу дизара сийна тІалийна доккхагІйола социалистически декхарани кхоачашдар Іухьа лоаттабеча къовсане болхлой инициативен хьнари айдара чІоагІа лоархІаме хиннаб

Цеха коллектив дика лоархІаьй ийслагІча пятилетка хьалхарча шера производственни планах, хІаьта укх шера ритмично болх беш а я.

ЛоархІаме да, коммунистически къахьегама 80 ударникаш 15 саг ... цу школе деша вагІаш, хІаьта шиние из сийлахь ціи лакхар дукхъа къовсам лоаттабеш хилар.

ХІанз Владимир Павловича кулгалдеча школе деша багІарашта юкъе дикка дукхагІа хиннай рационализатораш. Дукха ха йоашаш пайдане предложенеш ялар в. н. Кожевникова, Лихоманова, Куликова, Исмайлова, кхинча доккъашта.

Школе деша мел багІарашна хьнаре дахъа лоац коллектива общественно - политически вахаре: 9 саг — дружинникаш ба, 2 — профсоюзни организацей цехкагерча комитета членаш, 2 — халкъа тІахьожама группе, хІаьта Н. В. Лихоманови З. С. Иванови къахьегамхой депутатий Октябрьски района Совета депутаташ.

Шоай производственни квалификаци тІагІертта лакх а еш шолагІа професси Іомаьй: З. С. Иванова—кочегара, машиниста помошника, Г. Арзанцева — штукатурен оператора гІончен, А. А. Ермолаева — экскаваторщикен трактористен.

Октябрьски района бурувтохара балхий управлене коммунистически къахьегама школе занятеш во иц технически отдела воккхагІволча инженера коммуниста Краснов Юрий Степанович. Цо чІоагІа уйла тІайоххийт деша багІарашна практически лииеш хІара, собеседовани яра хоьбагІа ю ванлтеш.

«ХІанзарча этапе парте экономически политика керттера дешаш», «Коммунизм — вай лерхІар. Коммунистически къахьега Іомале» яха темаш Іомаеча хана отта а даь шерра пайда ийцар коллектива декхарех а хІаьта иитта ийслагІча пятилетка хьалхарча шера Управлено бахча балха итогаш, боккъонца белгалдаьь 1972 шерара декхараш.

Цига теркальлай мехкдаьтта промышленносте министерства а мехкдаьттай химически промышленноста профсоюза ЦК-ан рекомендацеш. Деша мел багІараш коммунистически къахьегама ударникаш ба, цар хьнаре даькъа лоац коллектива общественно - политически вахаре. Бурувдеттараша хаьна хьалха кхоачашйьллай кердача пятилетка хьалхарча шера план.

Пропаганда чІоагІагІа ю экономически знанешта, Іилма - технически экономически тематика оттайьй. Цхьа шера экономически темашта 400 гаргга лекци йийлай районе. «Знание» яхача обществон 627 членах 45 экономика дешаех лаьца выступленеш яьй. «Знание» общества районни организацо вІашаггІьеллай машенна къа Грозненски отделене плановн отдела начальника И. А Кудинова кулгалду 17 сагах латта экономически секци.

Цхьабакъда, экономически пропаганда елга КПСС XXIV съездо дІадехарашка хьежча тоаде дезa.

Цехий, сменай, участкай цхьайола начальникаш боахама гІулакхашта экономически анализ яра тоъаа навыкаш йолаш бац, массала а вІаштІехьдалац ч'Іанйеш йола ресурсаш ... хьаьжовха, балхах хьа... производстве экономически эффективност ... ба.

Экономически дешара ... ду ... дукха ба болхлойн гІулакхера нахи, ... а бІарчача предприятие а гІулакхаш ... латт боккъонца дІахайтан пайда.

ХІанз тайп-тайпара ... 1972—1973 дешара шера ... экономически дешар хьехара ... багІаранна боккъонца кийчлун а ... партийни организацеши. ... хьержаш латт, ... экономически кийчбара перспективни ... уттеш.

ХІанз партийни организацеша боккъонца ... талаьд, кулгалду кадраши берриге къахьегамхойн экономически ... Іомаш лара тІа доал лара боарах ..., производстване доал дечара, КПСС XXIV съезда ... кхоачашдечара къахьегамхой ..., хьанар ... боккхача лоархІаме хилар.

Г. [illegible]

КПСС Октябрьски райкома пропаганди агитацеи отдела заведующи.

Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлоша социалистически ахь йоаржаьй пятилетка шолагІча шера плани тІехйна социалистически декхараши хаиал хьалха кхоачашдара. Цу юкъе хьалар латт комплектовщица Полшкова Лидия Николаевна контролер Саносьтьева Татьяна Георгиевна. Шоаш лелаеча коммунистически къахьегама ударникаш хІара сий лакха а лоаттадеш массаза а дизза кхоачашду цар шоашта хьалхашка латта декхараш. Брак йола продукци чакхъаьлийтац.

СУРТА ТІА: (аьрдехьера воттехьа) контролер Т. Саносьтьева, комплектовщица Л. Полшкова.

Н. ПЛИЕВА сурт.

АРХИТЕКТОР, ДЕПУТАТ

— ГІалагІа шу да Билоев Шамсудин тха районни Совете депутат вола. Цкъа даьча хоржаний ха чакхъаьлча, шолагІа юха а районни Совета депутатална оттавир из «Грозгипросельстрой» института коллективо. Цун гІулакхех, цун балхах кІезига дийцад оаш, журналисташ, — аьлар сога Октябрьски райисполкома секретара В. Д. Карогайс.

Билоев Шамсудин сона вайза, вайза саг вацар. Из болх беш волча «Грозгипросельстрой» институте вaха, цун воккъестех ... кулгалхошца хьамаьлаш даь заьлча, кийтар со цунах.

Райисполкоме сай хиннача хьамаьла тІера дІадоладир со Шамсудинахара хьамаьл. Со фу ала воал кхеталаьча во аьлар:

Шо хиччахьа къахьегаш вола а кхьчарца йоаккхан телар депутата керттера декхар хет сона. Депутатага кхоабаш вараш бІагеш да. Хьайх наьха боаша тешам хинца бовбейрба?

...Аьтта хиннадац Шамсудина беран. 1941 шера МалгІобика районе Ижаркъе ваьа из. Кхьайта шу а даьхка кхоалагІча классе дешар воайж кхаьхар дешала да Суатах.

ИтталагІйолча классе ... чакхъаьккхар Шамсудина. Цу шера а (1958 шу) Москва архитектурни [illegible]

кха хоа гІийдеш хьалъайта хоергдоаш хургва ю хІана.

1964 шера институт чакх а яьнна Грозненски мехкдаьтта институте архитектура хьеха волавелар Шамсудин. Цу хана дохе воргІ шу даьннд, дукха тІехаш хувцаделнах. Института преподаватель хилларах соагІа Билоев Шамсудин хІанз архитектурни отделене Нохч - ГІалгІай организацеши правлене председатель. СССР архитекторий Союза член, «Грозгипросельстрой» института планировочни архитектурни отдела начальник. Октябрьски райсовета депутат ва.

— Кхоанахе хьо, Шамсудин, бахка а общественни а тІа дукха гІулакхаш кхоачашде, — хетт са.

— Кхоаву. Ца кхоаве йоа а ец! Деррига а вІашагІйоаккхам ... уж. Преподаватель, архитектор, ... хьалхашка кхоачашдер... ... кхоачашдеш дукха да. ... Грозненски ... в ... цу? ... со проектах хьалъь я. ... гІоаш а ... проектах ... дукха а ... даха.

... проектех ... гІоаш ... горейш, ... холланхар ...

Ях ... соагІа ... «Грозгипросельстрой» институте ... ГІалгІай ...

хутора яр. Цига Шамсудина да ... цхьа багІра доагІаш сайна дика яр.

Хадлене хадалар Іомадеш ва депутат Билоев Шамсудин. Къаьстта дукха хул уж депутата балха тІа. Цухьхьа дешна деза вахонаш, цар яхача тайпара кхоачашде дола хьалхашка уттта дешаш.

— Цкъа, хьаьн дийнахь, гражданка ера со волча, — яхаш дийцар Билоева. — Аварийни тІа ха со яхар, мшта боагІа а ца хеш тхоь чубара ахераш ба. Цунхьана доакоуправлене яхай са, саг вац сога ладугІаш. Хьо хьежавелар со квартирага. — Йоахар вог чІахкача кхалсаго. Ваха хьежача бакъхьуш хиннавр кхалсаг, ремонт эшаш хиннавр квартира. ХІара дахаденна ... ремонт е йолайтар цун квартирах.

Малар декхаш, оттаа бокъо йоа-цача бухаш уттаеа. ДІаьтьола бокъо йоадаш ... дІахьайла, цу тайпара летъьамаш харжаргхошкара кхьчача, чехка оарцагІдаьлo, архитектура тахкаш гІулакхаш чакх па доалийтай цетташ а хиннай тха депутатай пенисе.

— Йоазатеташ вІашагІеттталу се харжархошца. Цар шоай вІадалхьех вахарах дуьй, ... бахах. Цукха къамаьлаш хиннах тха СССР Лаьмехьарча Совета ... агІта сеосе материалех.

Халкъа депутат ахар сийлаш гІулакх да. Депутата керттера оаьал — шиа доаш да хилар, вахха дина-ю кхетадеш хилар, найта дукургдар деш, дукургдешар лерга, ахий наха хар ... ер, шерга шийх вог да кхарамтар я.

Депутата декхараш шена кхоачаде хьалсагІа архитектор Билоев Шамсудин.

И. ШЕДИЕВ. [illegible]

ГІулакххашка хьежжа сий а

Тхьала даь шу гаргга ха а Филипчонков Александр [illegible] гІишлой ю. Цо толамйя кардерахьай плотника, паркетчика, столяра, стенолашика, кхийола балхий говзалаш. Цунхьа аттара хьалгІача участке хьожаю цун бригада. ДІадахача шера профессионально - технически училище чакх а яьнна СМУ-4 балха баьхнача къонача гІишлошъерех ... тІадаціІьеллар плотникий бригада. Из болх бе йолавенна хьалхарча беттанаш чІоагІа хала дар цун хьоккхамаш. Цо план кІоачаш ма яр Іетаьар еррига управлене балха тІа. Из гІулакх миттаа хьалар хайра Александр Ивановича. Ше кулгалдеш хиний плотникий бригада къечунга дІа а сихка къонача гІишлошъерий бригадана кулгалде шо хьожавир дийхар цо управлене кулгалхошкара. Цига атта хурьдоацала хоара цо. Филипчонкова, хІаьта а 18 шера бригадир волаш цо Іомаьча опыто, гІишлошъерий тайп-тайпара балхаш шийха дика хоуш дилара бІуболийтар цун ю. Бригада хьалхалаттачарна юкъеяхийта цийн кхоачаргхаларех.

Къахьарча ... цуна ... деш кийсьенар Александр Ивановича. Къоначе гІишлошъерех хІарамо ... ... цкъа ... юкъа производстве ... ца ... цар кист-кисте цхьа ... дисциплина толлайора. Уж санна бераш балхара дІабеха хала дилар. Цхьабакъда, атта ... цар уж нийсача цхьаье тІа бала, цар дисциплини чІоагІъе, кист-кисте беседаш е алъяр ... цьона плотникашца. ХІара севна дІайоахьалленна шоай болх дикагІа лоаш ... бекжтокхамгІерча участкашка дІаоттабора, ... — иттагІйолча участке. Цар балха дика тІахьожам лоаттабора бригадера, из хоар дІаъехар.

Цхьан, дийнахь харцаль болх беш воаллa къона плотник бІаргаьйра цо. Филипчонкова.

— Ійха бала ... бала ... хьова? — хеттар цо.

— Тхона ... ...

... Іиоала ... миттa болх беш массехк бутт ... цо. Цун ... ... уж ... хеталуш толлабар ... ... сахьт ... ... балха тІехваьулаш. Цхьан дийнахь бригада собрание дийкар цо доаш. Нойккъостана чІоагІа ... бар, дисциплина таІхкераш, болх лe бераш. Иштта ... плотникий ... ба тоайир бригада дисциплина. Дукха миль хІаьлаьнна цу хьал хьежаттача бригадашта ... Александр Ивановича бригада. ХІанз коммунистически къахьегама сийлах ... ... хІара ... ... лоаттабеш а хІара сменагІа норма 140—160 процент кхоачашьеш а я да.

Ше, коммунист ... ... декхаре къахьегара соагІа ... бала тІа а хІаа декъа лоле цо. Из ба профсоюза местнове члени управлене декъе ... йола агитатора.

Иштта дукхлеча ... къахьегар бальаа доле ... соагІа тайнад цуна. Управлене кулгалхошкеи профсоюзни организацешкеи цунна сихий тІахьа Сийлаш грамота, дукха баркалла алайтадьа. 1964 шера цунна соагІата сельвта Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ала. Цун тІехьагІа массеx шу доаллаеш цуна ялар «РСФСР социалистически кхеа отличник» яха значок.

В. КОСТОЕВ.

НОХ. А. И. ДЕМИДЕНКОНА НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ДІАЯРАХ ДОЛА

НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республика партийни, советски, педагогически кадраш кийчъера дукхача шерашна, беркате балх барах, хьача дийнахь доаз кхоачахь ... шу даьхан дувзадеина Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

ДЕМИДЕНКО Александр Ивановичa — Нохч-ГІалгІай Пачхьалкхан Университете воккхагІволча преподавателена.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель

К. ОЗДОЕВ.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

Г. СИЛОНИН,

г. Грозный.

1972 шера 14 февраль.

ХIАРАНЕ ДЕКХАР

Хьалха аьхначу уьш Долинка-Юрт. Тха муторча баркI шерарча школе 720 дешархо ву. Дешара шу доладале готта яр школа. Бакъда, шу доладале дика кечйелла дир тхойн райОНО кулгалхоша. ХIинца тха школе хьехархой 35 хьалаьоо ву, царех ворхI лаккхарчу образовани йолуш ву, хIинан кхоъ юккъера специальни образовани йолуш ву, вешан залоно дика багIа тайп-тайпарча дешара заведенешка.

Дика, хьанаре къахьегаш бу дукхаьгIа болу хьехархой. Царна юкъе бу биологи, хими хьехаш йолу Ф. М. Хайманонова, юккъерчу классашка хьехаш йолу Х. Долгиева, дукхачу тана деха тха школе болх беш йолу З. Д. Гетагова. Цар хьехачу классашна дешна берш дика кхетамц, хаарш долуш, общественни болх даьккъа лоацаш ду. Нийсу цар хьеха берш хаарцаъа; къардагIа долаш, дешара тIера дукха моттаргаш я. Бакъда, берашца лоацна, цар даьшца-воашоьца хушца вовзаду цу хьехархочо.

Дешара ди массаза доал чоал-хашетIа хулаш йоагIа дешар хьехара программа. Цудукъа тха школа хьехархоша шоай хур ду йерадита кхетамин знанеш ялаяра. Дешара шу дIадолалуш дешарлой дешарох кхувш хилара процент тоъал лоха яр тха школе — 86. Бакъда, шоашта хьалхашка латта декхараш тайп-тайпарча кьамгьашца кхоачашдечa хьехархой карагIдаьнад из цифра кIаьз 90-нета дIакхоачае.

Дешара процесс лерттIа вIашгIехьаккхара дукха болх бу тха школа дешара доакъа заведующое М. Х. Кодзоева. Ше школа вокхо дукха ха оне а хьехархой коллективоца айхха буваш оттайе вIашгIехьалоьнад шун. ХIара хьехархочоа энщача метта гIо де кийча ва из.

Дешархошта дика, вIоврга воашон кхетаме балара тIехь къовсам лоаттабеш я тха школа коллектив. ХIьата цу декхарех дика ва а йола хьехархоех кIаране.

Р. ШАКРИЕВА,
Мальсаран района Долакха «Юртарча баркI шера школа директор.

ДЕШАРХОШТА — КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Керда саг кхетанца хьалкхевар КПСС Программа тIа оттадаьча вертерачарех цхьа декхар да. Из декхар кхоачашдеча дагa а лоаттадеш хьатIаккхувча, тIехьенна кхетам лу МалгIабика района хьехархоша. Из гIулакх дика вIашгIехьдаьккхарех цаI я тов, МалгIабика № 6 йолча юкъерча школа хьехархой коллектив. Преподавателаша шоаш беш бола хьехам тIаберзабу дешархой коммунистически мировоззрени хьахилийтара.

Школа коллектив ю безаме сайренаш, диспуташ, пионерски сбораш, хаттар дарех жои даларех комсомольски сайренаш, и. кх. Школас белгалдаьккхар шийх тIъа шу дизар я. Из дк белгалдоаккхача сарахьа школе хьайхабар из дьаьныран. Даьхея тIом хиннача шерашка горэ бе я делла МалгIабика берий иразн кортмукъали лоранш лаьтараш, цу школа эгтара хьалха шоай педагогически болх дIаболабаьраш, хIана шекка тайп-тайпарча предприятешкеи учреждешкеи къахьегаш бола хьалх хиннa из школа йистеньякда йах. Цар дийцар шоай балхах, шоаш мишта лийшар.

Къаманьа дир из школа хьеш хиннача къахьегама ветеранаша Лагуцова, Кардальске. Цар хьоахидир МалгIабик товод юлаш ларда эгтара хьалхара кхера билдар Орджоникидзе хилар, МалгIабик хьалъяра цо чIоагIа йоакло хилярах. Къамаьлаш дир МалгIабик фашистех лораец хиннараша а. Цу къамаьлаша бокка коммунистически, патриотически, къахьегама кхетам белар дешархошта. Цул тIехьагIа хьалаьнаша художественни самодеятельноста концерт оттадир школа дешархоша. ДикагIболча хьехархоштех дешархоштеи сийлен грамоташ елар. Цу тайппара, берий дайлоаной бокхагIбарий къахьегама, къонахчала гIулакхий дикагIа долча масалаш а довлалеш дешархоша хьокхам эзаргбола уйлаш чуйоссайир цу сайрено.

Дешархошта коммунистически кхетам луча кIезига лоархIам болаш ян дикача наьха авторитет е. Масала, школа дешархой бурокой мастер Левлик волча хиниаб. Берашта бIаргадайра бригада ду балхаш.

Дешархой болча хьайха хилар вай тахнарча ден дика нах: В. И. Ленин бIаргаьайнараш, Бухенвальде набахте баьхараш. Дешархоша бокхача безама ладийгIар Кремла курсант хиначa Климова В. И. Ленинах дийцачунга, Бухенвальде чувоьлача сего фашистaш лийна бехкарашта ден хиннача къизача Iазапах, цига къоанхчал долаш, ца бохаш советски нах дукъал лаьттарах.

Коммунистически кхетам луча къаьстта бокка лоархIам болаш я пионерскея комсомольскеи организацешна вIашагIъекха тайп-тайпара клубаш: лер тохкача къонабарий, машара къоначa доттагIий, техника езаш барий, искусство езаш барий клубаш. Цар чакхйоах сакъердаме мероприятеш. Масала, школе хилар хIама довза безам барий сайре. Бераша шоаш кийчдир деррига а, сайре яра эоIа материал Iалашйир. Дешархоша лехар байнарех йола кора на йоагIа я бокхача лоархIамe а материал, цу наьха адресаш, цар даьшца-воашоьца, гаргарча нахаца письмош яздеш буваам тессар. Байнарий кашмашта гIулакх делга шоашта тIайийцар школа дешархоша.

Шоашта карагIдаьнараша дог гIоадаьккхача дешархоша хьайир школе тIема сийлен музей. Из тIатIа экспонатех хьаяьюзаш я. Музейна кулгалдеш я къона коммунист Л. Н. Швецова.

ХIара оршотдийнахь комсомола комитета заседание комсомольцашна вIашагIкхийтте хул школа парторг. Цига цар цхьана дуьц школа вахара лоархIаме дешаш. ХIьата бераша шоаш дувц дешархоша мишта ден, комсомольций дисциплиниахи художествении самодеятельноста концерт кийчдарахи, дезача денга кийчо ярах дола дешаш.

Коммунистически кхетам луча бокка лоархIам болаш да литературеи искусствои. Цар хьакулийт коммунизм хьалхьеш воаллача саго духовнеи моральнеи хуц. № 6 йолча юккъерча школе коммунисташа М. А. Костенкос, С. Г. Зосима, В. И. Слепцовас хьалхе а лелаеш йоккхагIча классашка дешабегIарех вIашагIтехай лекторски группаш. Цар 5—9 классай дешархошта хьалхашка ешаргйолаш литературах, живописах, музыках йола лекцеш кийчъю. Иштта кийчйир «Ленина образ литературе», «Эрсий Iалам хестадаь Шишкин», «Советски композитор Кабалевский», «Форд хестабаь Айвазовский», кхыйола лекцеш.

Бокхa теркам тIабохийт дешархойи хьехархойи художественни самодеятельность дегIайоалларa. Йола беш я хилкара, вокальни, художественни чтене кружокаш. Школе я хор, эстрадни оркестр.

Классий кулгалхоша беча кхетама балха юкъе йоккха моттиг дIалоац СССР, Нохч - ГIалгIай АССР хьахинна 50 шу дизара кийчо еш дечa гIулакхаша. Масала, 7 «б» классе «Ленини живописи» яха пионерски сбор йир. Цига дийцар Бродске даь «Ленин Смольне», Иогансона даь «Ленина комсомола кхоалгIча съезде даь къамаьл», Кукрыниксаша даь «Ленин Разливе» яха картинаш.

5-ча классе хилар «Ленини музыке» яха пионерски сбор. Цига дешархоша даьхар Ильича дукха дезаш хинна илли. ХIьата 8-ча классе цуи кулгалхочо Слепцовас чаккхдаьккхар «Даьхе советски композиторий творчестве» яха кхетама сахьат. Дешархочо Даьхенах йолча советски композиторий музыкальни произведеней лоаца обзор яьчул тIехьагIа, Даьхенах йола музыкальни произведенеш яьхар бераша, ладийгIар пленка тIа дIаяздаьча Даьй - мехках долча иллешка.

«Халкъий доттагIалах латт вай низ» яха беседаш йир 6—7 классашна. Уж хилар класса, школа, города, республика, мехка вахарах лаьца масалаш а доалалеш, хIьата иштта художественни литература тIара эпизодаш а юшаш.

Цу мероприятеша бераша довзийт таханара шоай кхазе вахар, из кхоллаш шоай даьша, даь доьша даь турпале гIулакхаш, церна тара хила уйла чуйоссийт.

З. ЦЕЧОЕВ,
МалгIабика гарОНО заведующий.

СУРТА ТIА: школа музей. С. ХАКИЕВА сурт.

ДоттагIала клуб

Грозненски № 19 йолча школе вIашагI а елла болх беш я интернациональни доттагIала клуб (КИД). Цуи доакъашхоша союзни республикай столицашкарча школашца бувзам лоаттабу. Каьхаташ дIа-юха лоду цар, довзийт школа вахар, города истори. Героди хьагIа йола, исторически культурни моттигаш тIайола открыткаш кхухьийт. Цу открыткаех СССР 50 шу дизара сийна хеза доккха стенд кийчдергда вада, йоах школа завуча Гаврилова. Нохч-ГIалгIай АССР 50 шу дузача ден сийна а исторически культурни моттигий стенд кийчдеш да.

ДоттагIала клуба балха кулгалдеш я английски мотт хьехаш йола хьехархо Тисленко Людмила Ивановна, цуина доккха новкъостал ду школа йоккхагIйолча пионервожате Винникова Галина Алексеевнас.

Д. ЗМАНЕВ.

Спортивни хоамаш

ВОЛЕЙБОЛ

Дукха ха йоаццаш г. Ашхабадера шIоккхаьчай «А» класса волейболагIча группе дакъа лоацаш йола малача перва «Автомобилист» яха волейбольни команда. Советски Союза хьалхара моттиг яккхаре йолча яхьий хьадберча туре дакъа лоацаш хиннай ю. Хоаш ма хилара «А» класса шоллагIча группе деакъа лоацеш йийтта команда я. Царех ялх команда лайзар Ашхабаде хиннача яхьаш ха. хIьата вож ялх команда — Тбилисе.

Яхьий хьалхарча дийнахь вай «Автомобилист» лайзар Днепропетровскерча командица. Аьттув бaлаза вай спортсмений. Счет 0:3 йолаш яйшар. Бакъда, шоллагIча дийнахь дене тоьаш воаккха баьхар вай волейболисташ. Ашхабадера «Эхмет» эшийр счет 3:0 йолаш. НиккъалагIа хилар Ташкентерча «Динамогара» котало яккха. Из счет 3:1 а йолаш эшайир. Цул тIехьагIа толам баьккхар вайчар Ереванерча динамовцашцеи Бакурча «Азнет» команда спортсменашцеи лоаташ.

Цу тайппара вай команда шоллагIа моттиг яьккхар. Днепропетровскерча «Автомобилистал» цхьа очко кIезигагIа я цар.

ХIана вай команда спортсменаш дакъа лоацаш ба г. Гомеле чакхйоаккхача СССР хьалхара моттиг яккхара йолча яхьий шоллагIча туре. Яхьаш чакхъерга 21 февралe.

ШАХМАТАШ

Грозне чакхьаьнай хIаране шу-шe хьалхара моттиг яккхара йола кхалнахи юкъера шахматий яхьаш. Республика чемпиона цIи яьккхар нехидаьтта института спортсменка Н. Солоранкинас. ШоллагIчеи кхоалагIчеи моттигаш яьхар «Грозэнергорча» Л. Еролимаси Гудермесски педучилищерча М. Саидовасеи.

Нохч - ГIалгIайчен вахфинальни шахматий турнир чакхъаьнай г. Гудермеса малача нaха юкъе. Турнире хьалхара моттиг яьккхар Гудермесерча эксплуатацион - технически узла инженера В. Миронова. Цуи цхьайтта очко я. Ийси ахи очко йолча Гудермесерча локомотивни депо машиниста У. Дубкова шоллагIа моттиг яьккхар. КхоалагIа призовой моттиг а цу депо слесарга Г. Ермолаевга кхаьчар. Цуи 7,5 очко я.

Редактора заместитель
А. А. [illegible]

Доазол дехьара

МАШАРЕИ ВIАШИ ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРЕИ ПРОГРАММА

ПРАГА, 15 февраль. (ТАСС). Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхьалкхений Политически консультативни комитета Пражски совещание итогашна чешла ду Советски Союзе кхьадла социалистически мехкаши сийлахь бокха исторически лоархIам болаш хилара, халкъайн машара, демократина, социализмена тIехьа лоаттабеча къовсама юкъе цар вертера дакъа лоацаш хилара, яхаш язду КПЧ ЦК орган йолча «Живот страны» яхача журнало. Уж итогаш бакъю цар политика нийса хилара, тIа-тIа дуккагIа бокъонца бола дунен исторически событи а хулаш дIаотташ латтача КПСС XXIV-ча съезда, кхача социалистически мехкий вежарашка йолча партей съездаша оттаьь лини хаддаша кхоачашъеш хилара.

Дерригача дунен тIа машар лорабергеи чIоагIбергеи дог даьхараш Iехабашар Пражски совещание, яхаш белгалдоакх журнало. Ший документаш тIа цо оттайир эгтара сеттагIа дола дешаш машара, халкъашa вIашин довкъостал дара, вIашин гIулакхаш леладара хьаштана, уж кортамукъен прогрессивни дегIадахкара хьешташа маьхкара хьадда йола программа. Варшавски Договоре вIашагIкхийттача социалистически пачхьалкхенаша Европа халкъашка дIахьокх цафна, вертера дагалаттар кхоачашдара никъ — машара, вIашин гIулакхаш леладара, общественни прогресса хьалашка дахара никъ.

Праге хиннача Политически консультативни совещане тешавеш дIахьехар европейски кхерамзлени вIашин гIулакхаш леладарен система хьаелга хьадда йолча мероприятех хьадда йола переговораш яра эша хьалаш хьахиннача, Европа юкъара совещанин гулъяра доаш хьалхашка эттача дикача кердача этапе кхачар. Дуйнен халкъашта юкъера къовсаме дешаш машаре къовстаде, тайп-тайпара общественни строй йолча пачхьалкхенаштa юкъе дика гIулакхаш хилийта гIертача Советски Союзо, социалистически мехкаша, коммунистически партеша, малхбузен демократически прогрессивни организацеша лоаттабеча къовсамах дика беркат даьннад.

Пражски совещание тIайийца документаш, белгалдоакх «Живот страны» яхача журнало, машарех прогрессии тIехьа къовсам лоаттабеча берригача коммунисташка, къахьегамхошка, халкъашка бешa бола тIахьехам а ба, империализмана дуьхьал, цуи агрессивни гIулакхашта дуьхьал, машар лорабарен чIоагIбарен тIехьа, халкъий кхерамзле Iалашъяра практически гIулакхаш кхоачашдара, цар вIашин лелалу гIулакхаш дегIадоаладара, уж прогрессивни общественни дегIадахкара хьалаш хьадара тIехьа лоаттабу къовсам лакх а бу.

Европейски кхерамзлени тIехьа, халкъаш кортамукъен шоай хоIеман хилийтара тIехьа, машаре дегIаахара тIехьа лоаттабеча къовсаме социализмо цIаьхха а цIаьхха а дIахьокх из капитализмал тIех хилар, империализмал котдовргхиларах бIу болийт халкъашка кердача социалистически общество вахара реальни ираз долa перспектива лу, яхаш язду тIеххьара «Живот страны» яхача журнало, правительствас экономически репрессе еррига хало английски къахьегамхошта качъелла хилар.

Еха программа

НЬЮ - ЙОРК, 16 февраль. ТАСС корр. В. Гана хьахийт:

6 бутт хьалха США правительствас дIакхайкаь хиина чрезвычайни экономически программа кхоачашхилазар.

«Ве болх ца хилар хадданза дIадо лакхлуш да, промышлении производство кIезигъялар дIадаьккхадац, — иштта юви цуи дIадахача ах шера йола итогаш США хIана карагIдоалача гIозарий орган йолча «Уолл - стрит Джорнал» яхача газета.

Газета пессимизм кхы тIа хьалъю «Трендекс инкорпорейд» яхача корпорацие дукха ха йоацилла правительства экономически политикин эффективноста хьакъехьара общественни уйла мишта хьожаш бахача накага даьча хеттара результаташа. «ДуккагIболча американхоша эффективни доацаш а нийса доацаш а лерхI чрезвычайни гIулакхаш, хIана аьлча царех зе доал къахьегамхошта, пайда боал йоккхача бизнеса». Иштта вывод ю хеттар даьраша.

«Нью - Йорк тайме» а иштта «цIенхашта шек да мехках доаха лазараш эгтара хьалхарча арахIана хIана берригача болхлоех 5,9 процент лоацача наха бe болх ца хилар я долаш, дIадахара хьакъехьа правительствени политикана хIама карагIдаргхиларах.

«ЧАЧИУХОН» КХЫЯРАШИ

ПХЕНЬЯН. (АПН соб. корр.). ДIадахача шера дахьй — мехка хьаяь керда тайпа машенаш тIакхийттай халкъа Корея автомобильни парка. Столицерча улицашка каст - каста бIаргагу «Чачиухо-71» яха автобусаш. Уж хьаю Пхеньянски авторемонтни заводе. Лоамашкарча наькъашка гIолла хийцца лелалургйолаш яьй керда автобус. Столицерча заводерe цхьаькха кердадар — атта дIа - юха ерзалуш йола цхьа тонни мухь кхухьа яйга машен. Шин модификацегIа аразацаш я машен — «универсал»: куаов йолаш мухь тIабехка хьайийла платформа йолаш.

Ф. ЛЕСКОВ.

Доазол дехьара мозаика

КОНТРАБАНДА [illegible] КЮКЬ

ПАРИЖ. (АПН корр.). Бурже яхача аэропорте гIулакхе бола чиновникаша багажага хьажа чемоданаш латтар цар тоIхаш кхачемодане гIазерча кийа. Уж хьайийлача церна бIаргадайра тIехъ аьнна чемоданаш йоаза чуйоаккха къахьара [illegible]. Цхьабакъда, церох цаI цар Iе ма дигадинтелье а, истоне тIа Iемахкар наркотикаш... чуйоаьна наркотикаш. ХIана бе енар — героина 60 килограмм яр. Бакъда, хIана а неребенза бe селларе «белы муть» а арбайтараш а а дIахьербарош а. Хьана да, махбагIа аьлича саддеркашта 720 эзар франк за хьаьналга.

ШИ ТIА ГIОЛЛА ЛЕЛА АТОМНИ СТАНЦИ

ТОКИО. (АПН соб. корр.). 20-чу шу дьаннечул тIехьагIа Японерча атомни электростанцей берригаш 120 миллион киловатт хургба. Лаьтта ца тоъаш хиларе ферде тIа хьалье ловрIад уш. Цхьан проектагIа кIаране 1 миллион киловатт низ бола атомни станце шин реактор ферде тIа лелачоа оттаергья. Цхьаьхха проектагIа шин дIал, буздакийтача кемаш тIа оттае лерхI электростанцеш. Царел дIаранена 1 миллион киловатт низ бола реактор, турбина, трансформатор оттаергья. Станцего хьемараи цемент ерам 15—20 метр диаметр йолча тоннелаца дувзадена хургда кемаш шоайла. Лаьттанцара атомни станца бувзам а иштта туннеле цу гIолла лоаттаберьба.

ЭДВАРД ГРИГА ЦIЕРАГIА ПРЕМИ

ОСЛО. (АПН корр.). Норвего премий оттаьй сийлехь-воккхача норвежски композитора Эдварда Грига цIерагIа. Пхи эзар норвежски крона маьха йола преми кIаре шера, композитор вечa дийнахь — 15 июне хьехаергья. Цу тайпара совгIат кхоачарга къонача норвежски композиторашна а Грига вахари творчествеи тоамбаршка а. Лауреаташта иштта памятни медаль а тергья.

Эдвард Грига цIерагIа преми оттаьр Бергенерча Грига цIерагIа — музей ухерешка доккхача билетех хьателача ахчах тIайоагIа дохадаш йолча «Тролхаугена фонда» я.

ЭПАЗАЛА ОВЛА МИЧА ВОАЛЛ

РИМ. (АПН соб. корр.). Дукха ха йоаццаш пресса кепатеха [illegible] кассационни суде генеральни прокурора Уго Гварнера доклад. Сокх даь деррига зуламаш, белгалдеших цо, Iалаьмате йоазэча цифрега дIакхаьчад — 993.604. ХIара денна 1250 деназа къоал дуд Итале, 725 эзарза зенон телка а дь зуламхой бекиттекхаме ца овеш бита меттигаш нийсъеннaй. Прокурора хетачох, цертара бахьан итальянски законаш шираденна хиларe латт. Ерригача судопроизводствана, йоах, реформа ца йича ярьац. ХIьата хIанзарчоа, йоах цо, бокъонца «зенонаше ялар дахьа» дергдац, «позиции чIоагIъялоэ» ярьац... Цхьабагда, прокурора бIаргаш дIадувшедалд капайоазоне, кино, телевидене уголовни исторешь хестадеш хилара, иех боабарен бандиташта «карагIдувлараш» могадара. ХIана а цIенхашта тIехьолам оттобабец гера дохкара. Из цхьа бахьан доацаш дац, бизнес дIайолаликнача метте залон хзочa ма лой.

АНДЖЕЛА ДЭВИСАХ ДОЛА ХIАМА ХАЦ КИТАЕ

ПЕКИН. (АПН—БТА). Цхьа ха яьннеча гIолла «Марица вoагIава хьо Мао мехка!» яхаш США президент тIайзар дукха пекински аэродроме гулъурга «революционни эдам». Цхьабакъде, деш хургдац накъабоккхараша хьоргдолча транспоранташ тIара «Хьенеца Анджела Дэвисlа лаа лоаугнг лака гIортарах. Тахан а тIоьхье «Китае йовзаш яц из цIи. Денал дола американке хьехацийтара тIехьа лоаттабу къовсам дунен тIерча дерригача мехкашка, кхьметтал США-ца айхагIа дуззаден на дерашко а, хIара денна низ бегашагIен дикагIа вIашагIтIехьбаьннен хулеш боагIа. ХIьата 750 миллионом саг вахача, доал деррашa шоeх кордригача замайн халкъайн эгтара революционнегIа йола правительстваs лоархIаме Китае хьоаха а дац, нахах лечкъа а ду Анджела Дэвис малей, къайлаххуь США ресистане Джордан Дживсон вера фикт.

Кхетадеш да, пекински газеташа Америкерча расави дискриминацея «темеш еш» яздеш хилар. Йоахкаш цхьанка цIи яц, хьадде белеш цхьаьнкда кIема дац. Китайни капайоазоне расеви дискриминацеиa дуьхьала еш йола деррига пропаганда ма дарра вьма — даьнка дешаш, деррига а вIашагIъаль забар...

[illegible]

ГЕСТАПО НОВКЪА

ЛОНДОН, 15 февраль. ТАСС корр. Б. Бантинга хьахийт:

ЮАР-а доалдеча расисташа мехкара полицейски режим дIале а лакхъеш доль гIулакхаш ду.

Кейптаунера деча хоамех, ЮАР парламенте хьачуеннай африкански прессана хетачох хIана тIатIа дуккагIа гитлеровски гестапо дагайохлийтача пачхьалккен кхерамзлен бюро (БОСС) оалачун бокъонаш шеръе лерхIа законопроект.

Къаьстта яьлча цу тIа лерхI телефонаца деча къамаьлашка ладувгIара а моллагIаш дале а почтаца дIадохьийтача каьхаташка хьажара а декхараш бюрол цук агентураши тIадахка.

ЭКСПЛУАТАЦИ ЛАКХЪЯРА ЧОТАХ

ЛОНДОН, 13 февраль. Къахьегамхой вахара чIоагIа Iаткъаш йола репресси йоллашехь 1971 шера английска монополеша цух хьалха дIадахача шин шера йийнача дуккагIа пайда ийцар болхлошта эксплуатаци дуккагIа яра чотах.

«Лейбор рисерч» яхача бюллетене данных, 1971 шера кхоалагIча кварталe цул хьалхарча шера цу хаша хиннача 20 процент совгIа лакхбелар бIарча хьайццача ерригача английски компанешта баьнна пайда, хIьата 1971 шера хьалхарча ялх бетта 12 процент.

Бюллетено йоалаьча даннеша цIаьхха а бахьдир предприниматеташа бола пайда лорабе гIертар консервативни правительство экономически репрессе берригa мухь английски къахьегамхой балла бола гIерташ хилар.

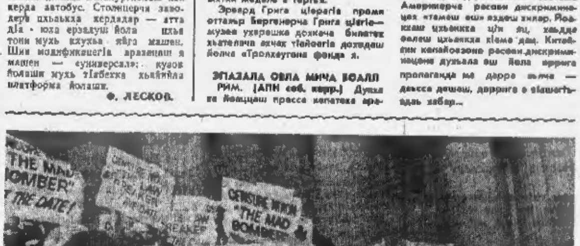

ВАШИНГТОН. Капитоле здания хьалхашкара тIема дукъалара демонстраци. Из бир «Кхалнах, машар бахьан долаш къовсам лоаттабеl» яхача организаце инициативаца.

Л. ПАХОМОВАЙ сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 февраль

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Дешархошта. «Пионерия». 10.15 — «Самунъане берааш» яха художественни фильм. 11.45 — «Коммунисти хан». Телевизионни очерк. 12.15 — Поэта Островске авторски сайре. Союзни цIен колонни залера трансляци. 13.15 — «Фирмани сейха». Телевизионни документальни фильма премьера. 15.15 — Кердадараш. 16.00 — Передачай программа. 16.45 — «Эрсий Къамаьл». Хьалхара передача. 16.30 — Органически дунен хоаманца Iомар. Передача дIакъу профессора Яблоковс. 17.00 — Концерт. 17.30 — Берашта фильм. 17.55 — Халкъа кхетамхой (нохчий меттала). 18.05 — Халкъий доттагIалена вай низ ба (нохчий меттала). 18.20 — Кинохурнал. 18.30 — Шоана, новаторааш. 18.40 — Телевизионни кердадараш (нохчий меттала). 19.00 — Миллионий ленински университет. «Партех йола беседаш» 19.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.45 — «ДелкъьегIа Iаннраш дIадоал». Телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. «Мерьин утес» яха дьалагIа сери. 21.00 — «Хаб». Информационни программа. 21.30 — «Вахарах йоккхагIа ставка я» яха дукха серийни телевизионни художественни фильма премьера. «Гениальни вала», 22.35 — Документальни фильма концерт.

18 февраль

6.30 — Юртара Iуьйре (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.25 — «Ленинан невъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Социализма мехкашка» яха беседа (гIалгIай меттала). 8.40 — Ашарш. 8.45 — Советски сага волча беркате (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — «Парад» яха Дмитриева дувзар (гIалгIай меттала). 9.30 — Юрта йолхана йолалоишта дола концерт (гIалгIай меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Микрофона хьалхашка я Нохч-ГIалгIай телевиденеи радиовещанен инструментальни ансамбль а солисташ а (нохчий меттала). 16.30 — СССР-а 50 шу дизарга. «Халкъий вежарий доазала юкъе. (гIалгIай меттала). 16.45 — КПСС XXIV-ча съезда социамаш кхоачашде! «ГIулакх мишта ду шоана?» (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

РАДИО

17 февраль

6.30 — Юртара вахар (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.25 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — КПСС XXIV-ча съезда социамаш кхоачашде! Района пятилетка (нохчий меттала). 8.40 — Оркестра ешараш (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — Коммунисташ къахьегамхой вIашгIехьбоахараш ба. (эрсий меттала). 9.30 — «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (нохчий меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — «Къона гIалье» (нохчий меттала). 16.15 — Депутатий балха денош (гIалгIай меттала). 16.30 — Студенташта дола концерт (нохчий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

18 февраль

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Интервидени. «Къонача спортсменна йоккха арена». 10.15 — «ДIадаха ахка» яха телевизионни художественни фильм. 11.45 — «Пятилетка шоллагIа шу» яха телевизионни очерк. 12.15 — ДIалоех «Сийна экран» яхача эстрадни оркестра. 12.45 — «Повея». Вайцига хьошалгIа веннa ва Абашидзе. 13.10 — Кердадараш. 16.25 — Передачай программа. 16.30 — Горький «Италех йола фильм». 17.00 — Къилбаседа Кавказа художественни творчество. «Дагестана хоза суьрташ». 17.20 — «Сона доаш хозача хьанe» яха телевизионни фильм. 17.45 — Динах тешаш бараштeи ца тешаш бараштeи. 18.05 — КПСС XXIV-ча съезда социамаш кхоачашде! Парте экономически политика вертера декхар да халкъа хьал — торо дегIайоалар (гIалгIай меттала). 18.13 — Къахьегамца сий долаш ва саг. Бригадир Аликаев Хьамзат. 18.40 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 19.00 — Шоана, бераш. 19.20 — «ПиьтIамат». Нурадилов цIерагIа долча театра спектакль (нохчий меттала). 21.00 — «Хаб». Информационни программа. 21.30 — «Вахарах йоккхагIа ставка я» яха дукха серийни телевизионни художественни фильм. «Республика цIерах», 22.35 — Фильм-концерт.

ХАОТТАМ

Кхоана республике гIоллаш Грозне морхаш а йолаш, кIезиг-дукха йочан а йолаш, делкъеле лаьгIо ша а белхаш, цхьацайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара гIаьхкача боврaме мух а хьехкаш ха хила а фегара температура республике гIолла 0 градусагара 4 градус шелалга кхоачаш. Грозне 0 градусагара 2 градус йовхалга кхоачаш хила а тарлу. Кхоанаг лоамаш морхаш а йолаш, юкъ-юкъе ехка а екхаш, лоамашка йочане а йолаш, цхьацайолча моттигашка дохк а доаллаш, хьаьдa лостам боаш гIаьхкача боврaме мух а хьехкаш ха хила а фегара температура буьйсанна 1—6 градус шелал йолаш денона 1—6 градус йовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, 364061, Ленина улица 11, (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-30-11; бахкткахадча секретара — 3-34-30; партийни вахарен, культура, промышленность отделен — 3-42-30; юрта йоалаша отделен — 3-42-26; письмош отделен бухгалтера — 2-90-71.

«Грозненский рабочий» издательстве типографи. Революцен проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, 364061, ул. Ленина 11, (3-й этаж) Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-26; отдела писем и бухгалтерии — 2-90-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05039. Заказ № 1118.